

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Selbu kommune

Arkivsak: 24/94
Møtedato/tid: 27.02.2024 kl. 09:00
Møtested: Rådhuset, formannskapssalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 20.02.2024

Liv Grøtte (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Innspill til kontrollarbeidet
02/24	Henvendelse om valgbarhet til styret i Selbu Næringssselskap
03/24	Avklaring prosess angående henvendelse om kommunens husleiesatser
04/24	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
05/24	Forvaltningsrevisjonsrapport - forsvarlig saksbehandling
06/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon
07/24	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), forvaltningsrevisjon
08/24	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), eierskapskontroll
09/24	Opplæring av kontrollutvalget
10/24	Referatsaker
11/24	Godkjenning av protokoll

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/94 - 3

Forslag til vedtak

1 Revidering av års- og møteplan

Kontrollutvalget vedtar følgende møtedatoer for 2024:

27. februar

7. mai

18. juni (ny dato)

10. september

26. november (ny dato)

2 Oppfølging av regionsamlingen

Saken legges frem uten forslag til vedtak

Vedlegg

Gruppeoppgave, brukt på samlingen

Trafikklysmodellen, brukt på samlingen

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak. Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Forhåndsinnmeldte saker til møtet 27.02.2024:

1 Revidering av vedtatt års- og møteplan

Arbeidet med bestilling, behandling og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal behandles over tre møter. Da er det svært lite hensiktsmessig, slik utvalget har vedtatt, at det skal være to møter på våren og tre på høsten.

Utvalgets medlemmer har fått anledning til å gi tilbakemelding på et forslag om å flytte høstens ene møte til tirsdag 18. juni og skyve på årets siste møte til 26. november.

Saken er på sakskartet for at kontrollutvalget formelt skal vedta revidert års- og møteplan.

2 Oppfølging av regionsamling

Fire av fem medlemmer i kontrollutvalget deltok på KONSEKS regionsamling for kontrollutvalg i Trondheim 16.01. Hva kan utvalget oppsummere og utveksle av erfaringer fra samlingen?

Gruppeoppgave

- Hvordan samhandle med de andre aktørene i egenkontrollen?
 - Hva har vi hørt i dag, og hva betyr det for vårt arbeid?
 - Hvordan samhandle med kommunestyret – hvem av oss sitter i kommunestyret og kan «kjenne temperaturen» – og orientere de andre?
- Hva er målet for arbeidet i vårt kontrollutvalg – og hvordan kommer vi dit?
 - Er det noe vi vil prioritere?
 - Skal vi ha «kjøreregler» for hvordan vi håndterer henvendelser, medieoppslag og lignende?
 - Hvordan bruker vi verktøykassen vår? (bedriftsbesøk, undersøkelser, orienteringer osv.)

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Henvendelse om valgbarhet til styret i Selbu Næringssselskap

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

02/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/607 - 5**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget anser forholdene rundt henvendelsen om valgbarhet til styret i Selbu Næringssselskap som avklart. Saken avsluttes og utvalget vil ikke følge opp saken videre.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget diskuterte denne henvendelsen på sitt møte 06.12.23 under sak 43/23 Innspill til kontrollarbeidet. Kontrollutvalget ba sekretariatet vurdere om henvendelsen om valgbarhet er en sak for kontrollutvalget. I ettertid mottok sekretariatet en epost fra innsender om at problemstillingen ikke lengre var aktuell i og med at de forholdene som ble problematisert er avklart. Selskapet det var snakk om, Granby AS, er solgt og ansatte har avsluttet arbeidsforholdet.

I utvalgets møte 06.12.23 ble det i tillegg diskutert en enda mer generell problemstilling knyttet til om man kunne ha sentrale posisjoner i næringslivet og samtidig sitte i styret for Selbu Næringssselskap. Sekretariatet har bragt på det er røne at det er helt uproblematisk. Vedtektene sier konkret: §7 "Styret skal fortrinnsvis sammensettes slik at både kommunen og næringslivet i kommunen er representert".

Innsender spør videre i sitt brev av 20.12. om styrerepresentanten var valgbar på det tidspunktet valget skjedde. Sekretariatet mener at spørsmålet er for hypotetisk til at kontrollutvalget skal forfølge det som en sak når alle de konkrete forholdene det er stilt spørsmål ved er avklart.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget anser henvendelsen om valgbarhet til styret i Selbu Næringssselskap som avsluttet og utvalget vil ikke følge opp saken videre.

Avklaring prosess angående henvendelse om kommunens husleiesatser

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

03/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/27 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget mener at henvendelsen om kommunens husleiesatser er en sak som bør behandles som en lovlighetskontroll.

Kontrollutvalget avventer avklaring om hvorvidt saken blir behandlet av statsforvalteren som en lovlighetskontroll før en annen behandling i kontrollutvalget vurderes.

Vedlegg

Henvendelse om kommunestyrets vedtak om å justere kommunens husleiesatser

Foreløpig svar på henvendelse om kommunestyrets vedtak om å justere kommunens husleiesatser

Trafikklysmodellen, henvendelse om kommunens leiesatser

Bakgrunn

4. januar 2024 mottok sekretariatet en henvendelse fra to kommunestyrepresentanter. Saken angår vedtak i om regulering av husleiesatser for 2024 vedtatt i kommunestyret 11.12.23 (Sak PS 88/2023). Henvendelsen er omfattende og tar opp mange problemstillinger. Avslutningsvis spørres det konkret, og uttrykkes et ønske om at kontrollutvalget kan/skal vurdere 14 konkrete spørsmål.

5. januar fikk innsender et foreløpig svar med en første juridisk vurdering og beskjed om at kontrollutvalget vil bli orientert i en egen sak på første møte i 2024 på grunn av sakens omfang.

Henvendelse og foreløpig svar følger saken som egne vedlegg.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget vedtok et forslag til nytt reglement om hvordan henvendelser skal håndteres i sitt møte 06.12.23. Det nye reglementet er formelt ikke vedtatt av kommunestyret enda, men sekretariatet har i dialog med leder av kontrollutvalget lagt den foreslåtte prosedyren til grunn for det videre arbeidet med henvendelsen.

- 1) Henvendelsen er journalført av sekretariatet.
- 2) Sekretariatet har gjort en vurdering av innholdet i henvendelsen.
- 3) Sekretariatet har drøftet med utvalgets leder og det er besluttet at henvendelsen skal settes på saklisten.
- 4) Innsender har fått tilbakemelding fra sekretariatet.
- 5) Sekretariatet forbereder en sak i tråd med vanlig saksforberedelse.
- 6) Kontrollutvalget avgjør hvordan saken skal behandles videre.

Vurderinger

Innsender mener å kunne peke på mangler og feil i saksframlegget, og i kommunedirektørens presentasjon av saken. Innsender mener at konsekvensen av vedtaket vil medføre en reell husleieøkning som er større enn det handlingsrommet husleieloven åpner opp for. Innsender ber kontrollutvalget vurdere lovligheten av endringene i leievilkårene opp mot husleieloven. Dette spørsmålet opplever sekretariatet som et av de mest sentrale spørsmålene i henvendelsen. I det foreløpige svaret innsender fikk den 5. januar skriver sekretariatets jurist følgende:

"Henvendelsen er begrunnet i at vedtaket i saken er fattet på det en hevder er feil i faktum. Og at det pga av dette er ulovlig. Jeg kan ikke se at kontrollutvalget er rett adressat for dette. KU behandler ikke enkeltsaker, og er heller ikke klageinstans eller domstol. For meg så ser det ut som lovlighetskontroll kan være riktig virkemiddel. Da bør den sendes kommunestyret som et krav om *lovlighetskontroll*, slik at det er klart at det er det en ber om."

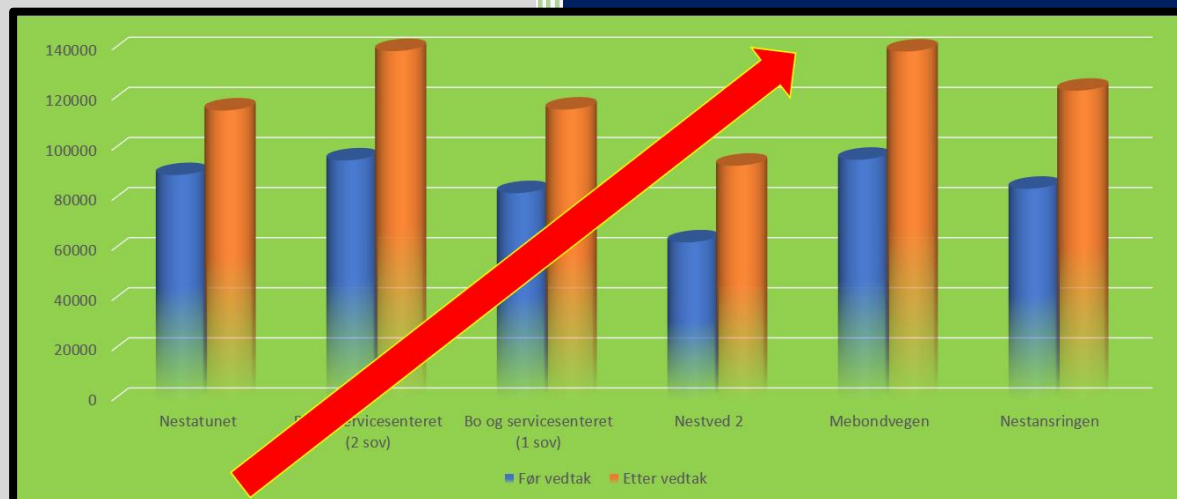
Innsender er også blitt informert om at saken kan sendes direkte til statsforvalter som kan velge å ta saken uten vedtak i kommunestyret. Dette på grunn av at fristen for å sende saken til lovlighetskontroll i kommunestyret ble overskredet på grunn av at regelverket ikke var godt nok kjent av innsender. Kommunestyrets vedtak ble også fattet i siste møte før jul, 11. desember, og på grunn av juleferien ble ikke henvendelsen sendt sekretariatet før 4. januar. Krav om lovlighetskontroll må framsettes innen tre uker fra det tidspunktet avgjørelsen ble truffet. Denne fristen er absolutt.

Etter en mer grundig vurdering av henvendelsen, bl.a ved å bruke verktøyet "trafikklysmodellen" (vedlagt saken), så mener sekretariatet fremdeles at saken først og fremst bør sendes statsforvalteren for lovlighetskontroll. Trafikklysmodellen er kun et verktøy og gir i seg selv ingen presise svar. De fleste av avsjekkingpunktene vil i seg selv kunne være grunnlag for skjønn og diskusjon.

Statsforvalteren bekrefter å ha mottatt henvendelsen 5. januar og har tildelt saken en saksbehandler. Statsforvalteren vil avgjøre hvordan de skal behandle saken innen utgangen av mars. Sekretariatet mener derfor at så lenge henvendelsen er under behandling i et annet organ skal ikke kontrollutvalget starte opp en behandling av saken.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å avvente statsforvalterens beslutning før kontrollutvalget eventuelt velger å ta saken opp til behandling.

Henvendelse til Kontrollutvalget i
Selbu kommune



*Vedr. kommunestyrets vedtak om å justere
kommunens husleiesatser*

Saken angår: Vedtak i PS 88/2023, kommunestyret 11.12.23

Beskrivelse: Regulering av husleiesatser 2024

Kommunestyret vedtok i sak PS 88/2023 å øke leieprisen i kommunens utleieboliger. Det var Kommunedirektøren (KD) sin innstilling til nye satser som ble vedtatt av flertallet i kommunestyret. Sammen med innstillingen fulgte en redegjørelse¹ som er vedlagt. Økningen skal jmf. budsjett ha en årsvirkning på 1.590.523,-. Argumentasjonen for økningen viste til et vedtak i kommunestyret fra 15.09.2014 hvor det ble bestemt at kommunens boliger prismessig skulle ligge på gjengs leie. Det fremstår som noe uklart om hvor godt dette vedtaket har blitt fulgt opp, og KD mente at leien nå var for lav. Leien måtte opp for å nå nivået til gjengs leie, ble det argumentert.

Overordnet er det Husleieloven² som legger føringer tilknyttet utleie av boliger. Ved endring av leiepris setter Husleieloven noen rammer. Leien kan som hovedregel kun økes med konsumprisindeksen (KPI). Man anslår at konsumprisindeksen (KPI) for 2023 ligger på rundt 5 %³. Videre finnes det en mulighet for å endre leien til det man kaller «gjengs leie». Med gjengs leie så mener man den husleien som det betales for liknende boliger på liknende leievilkår i samme område. Dette kan man forstå som et slags gjennomsnitt av leieprisen i alle løpende leieforhold av tilsvarende boenheter. Gjengs leie er dog ikke det samme som markedsleie, og ved en overgang til gjengs leie skal det også gjøres fradrag for leietakers forbedringer og innsats. Det kan ikke justeres til gjengs leie i leieforhold som har vart i under 3 år. Man må anta at en betydelig andel av kommunens leieforhold har hatt en varighet langt under 3 år.

Det alminnelige prisvernet i Husleieloven sier også at det kan ikke avtales en leie som er urimelig i forhold til det som vanligvis oppnås på avtaletidspunktet ved utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår.

KD sin utregning av gjengs leie

I sitt forslag til vedtak i saken har KD fastslått at leien minimum innebærer en økning av leia med 20 % for å nå gjengs leie. I noen tilfeller foreslås det også en høyere prosentsats. I saksdokumentene skriver KD at man har brukt boenheter som kommunen leier ut til flyktninger samt noen enheter som er annonsert for utleie som grunnlag for å finne gjengs leie. Utregningen er som følger:

Beregninger uten strøm og tv/nett	Antall enheter	m2	antall soverom	Gjengs leie	Standard
Eksterne		11 94m2	2 til 3 soverom	kr 9 882,00	
Flyktingeboliger som SK leier		12 84m2	2 til 3 soverom	kr 9 207,00	

Dette innebærer en definisjon av gjengs leie pr. kvadratmeter på 1288,-.

¹ Regulering husleiesatser 2024 – Kommunedirektørens redegjørelse. Vedlegg til Kommunedirektørens forslag til handlingsplan 2024-27. 4. desember 2023.

² Husleieloven; https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-17/KAPITTEL_4#%C2%A74-3. 12. desember 2023.

³ KPI 2023. <https://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/konsumpriser/statistikk/konsumprisindeksen>. Statistisk sentralbyrå

På spørsmål omkring dette er korrekt utregnet svarer KD i mail til kommunestyret 7. desember 2023 følgende:

Hei!

Sannsynlig er kanskje regnestykket riktig ift kvm pris, men; Her er det nok flere faktorer som må legges til grunn slik vi beskriver i notatet, eksempel er beliggenhet, standard, enheter er ikke fullt sammenlignbare i ft hvilke beboere de er egnet for mm.

Vi har ikke funnet det riktig å regne pr kvadrat, her må det ses på antall soverom og hvilke muligheter som den enkelte enhet gir. I det private markedet er enheter ofte deler av enebolig med større kvadrattflate enn behovet tilsier. Dette vil dra ned snittpris.

Selbu Kommune bidrar pr dato til å dra ned snittpris for gjengsleie og blir da foretrukket utleier for mange utenom vår målgruppe.

Med andre ord; KD mener at enheten kvadratmeterpris ikke er egnet til å fastslå korrekt gjengsleie i disse utleieenheterne. Det fremstår som merkelig og ikke hensynta kvadratmeterpris i et slikt spørsmål, da det er måleenheten markedet selv nærmest slavisk benytter ved verddivurderinger av eiendomsobjekter. En subjektiv sammenligning av alle de ulike utleieenheterne virker både upresis, kostnadskrevenende og subjektiv.

KD sin presentasjon av nåværende prisnivå i sine utleieboliger

			Dagens leie
Nestatunet u/tjenester	17 41m ²	uten eget soverom	kr 6 500,00
Bo og Service sentret	7 82m ²	2 soverom	kr 7 988,00
Bo og Service sentret	14 68m ²	1 soverom	kr 6 900,00
Nestved 2	10 46m ²	1 soverom	kr 5 260,00
Mebondvegen	6 94m ²	3 soverom	kr 8 009,00
Nestansringen u/tjenester	19 68m ²	1 soverom	kr 7 045,00

KD har i saksdokumentene en presentasjon av nåværende prisnivå på de ulike lokasjonene man leier ut til privatpersoner. Under kolonnen *dagens leie* presenteres prisene man betaler pr. mnd. Disse prisene fremstår som korrekte, men sammenlignet med kontrakter vi har tilgang på burde det vært presentert at disse prisene **inkluderer** strøm. Unntaket er Nestatunet hvor kommunestyret har vedtatt at leieprisen skal være 7500,- inkl. strøm⁴. Her har KD da tydeligvis kommet frem til at 1000,- av leien utgjør kostnader for strøm etc. Så for Nestatunet er det altså oppgitt pris u/strøm (6500,-). KD hevder at øvrige priser også er ekskl. strømkostnader. Det ble eksplisitt gjentatt av KD i kommunestyremøtet 11. desember 2023. Det mener vi å kunne dokumentere er feil. Oppgitte priser er leiepris inkl. strøm. Leiekontraktene som er vedlagt denne klagen kan dokumentere det. Under er tre eksempler på løpende leiekontrakter.

Selbu kommune
Sektor helse og omsorg

LEIEKONTRAKT NESTATUNET I SELBU KOMMUNE

1. Avtaleparter:
Utleier: Selbu kommune, Gjelbakken 15, 7580 Selbu.
Leietaker: [Redacted]

2. Leieavtalen gjelder: Adresse: Nestansringen [Redacted]
Etg.: 2.etg.
Møbler: Nei
Garasje: Nei
Størrelse: 39,4 m²
Rom: 1
Strøm inkludert: Ja Nei
Praktisk bistand/renhold, trygghetsalarm, bod/låsbart skap er inkludert i husleien.

Husleie:
Husleie: kr. 7.200,-
TV/Internett: kr. 300,-
Total: kr. 7.500,-

LEIEKONTRAKT
FOR UTLEIE AV KOMMUNAL BOLIG I SELBU KOMMUNE

1. Avtaleparter:
Utleier: Selbu kommune, Gjelbakken 15, 7580 Selbu.
Leietaker: [Redacted]

2. Leieavtalen gjelder: Adresse: Nestansringen [Redacted]
Etg.: 1
Møbler: Nei
Garasje: Nei
Størrelse: 67,5 m²
Strøm inkludert: Ja Nei

3. Husleie:
Husleie: kr. 6739,75,-
TV/Internett: kr. 300,00,-
Total: kr. 7039,75,-
Total månedslieie kr. 7039,75,- betales innen den 20. i hver måned. Selbu kommune tilbyr avtalegiro og eFaktura. Husleia kan indeksreguleres hvert år jmf. § 4-2 i husleieloven. Regulering kan skje med 30 dagers skriftlig varsel.
Etter 3 års leietid kan utleier kreve husleia tilpasset gjengsleie. Reguleres med 6 mnd. skriftlig varsel.

4. Leietid:
Boligen overtas av leier den: 01.12.2022

2. Leieavtalen gjelder: Adresse: Nestansringen [Redacted]
Etg.: 1
Møbler: Nei
Garasje: Nei
Størrelse: 81,8 m²
Rom: 1
Strøm inkludert: Ja Nei

3. Husleie:
Husleie: kr. 7993,63
TV/Internett: kr. 300,00,-
Total: kr. 8.293,63
Total månedslieie kr. 8293,63,- betales innen den 20. i hver måned. Selbu kommune tilbyr avtalegiro og eFaktura. Husleia kan indeksreguleres hvert år jmf. § 4-2 i husleieloven. Regulering kan skje med 30 dagers skriftlig varsel.
Etter 3 års leietid kan utleier kreve husleia tilpasset gjengsleie. Reguleres med 6 mnd. skriftlig varsel.

⁴ Sak PS 60/22. Vedtatt i kommunestyret i desember 2022.

I det påfølgende har vi satt opp KD sitt forslag til nye leiepriser sammen med de nåværende leieprisene. Vi har også da tatt med utregning av prisen pr. kvadratmeter. Denne oversikten burde vært fremlagt sammen med saksdokumentene for å gi politisk nivå bedre forståelse av forslaget.

KD sin utregning				
Sted	Pris i dag pr. mnd		Foreslått pris pr. mnd	
	Leie	Pr. kvm	Leie	Pr. kvm
Nestatunet	6500	1902	8450	2473
BO og servicesenteret	7988	1168	9985	1461
Bo og servicesenteret	6900	1217	8280	1461
Nestved 2	5260	1372	6312	1646
Mebondvegen	8009	1022	9611	1226
Nestansringen	7045	1243	8806	1554

Her ser vi at forslaget innebærer en kvadratmeterpris hvor 5 av 6 lokasjoner ligger betydelig over det KD selv har regnet frem som *gjengs leie* (1288,-). Allerede her begynner man å ane at man beveger seg utenfor de rammer Husleieloven setter. I kolonnen over dagens pris mener vi det er tatt utgangspunkt i priser inkl. strøm – med unntak av Nestatunet. Dagens pris inkl. strøm er på 5 av 6 lokasjoner brukt som grunnlag for å regne ut fremtidig leiepris ekskl. strøm. Til kommunestyret bekrefter KD at strømmen nå vil komme i tillegg, og også allerede er inkludert. Vedlagt er mail fra KD til kommunestyret 7. desember 2023 på spørsmål om dette:

Hei!

Kommunale avgifter er inkludert i leie.
Strøm og TV/internett justeres også årlig, men kommer i tillegg pr i dag med ca kr 1200-2000 pr enhet. Her varierer det en del.

Med vennlig hilsen
Oddveig Kipperberg
Kommunedirektør

Dermed bekrefter KD at strøm skal legges på i tillegg til oppgitt ny beregnet leiepris. Denne nye leieprisen har altså blitt utregnet med utgangspunkt i nåværende totalsum av husleie inkl. strøm. I motsetning til leiekontraktene hevder KD at strøm kommer som en tilleggskostnad i dagens eksisterende leieforhold. Det er feil. Strømmen er i dag inkludert. Forslaget fra KD (som også ble vedtatt av Kommunestyret) medfører dermed at økningen for den enkelte beboer blir vesentlig høyere enn hva saksdokumentene hevder siden strømavgifter nå plutselig vil komme i tillegg:

Utregning - regulering husleiesatser 2024								
Sted	Pris i dag pr. mnd			Foreslått pris pr. mnd			Økning i %	Økning pr. år
	Leie	Strøm	Pr. kvm	Leie	Strøm	Pr. kvm		
Nestatunet	6500	1000	2195	8450	1200	2824	28,6 %	25800,-
BO og servicesenteret	7988	Inkl	1168	9985	1640	1701	45,6 %	43644,-
Bo og servicesenteret	6900	Inkl	1217	8280	1400	1708	40,3 %	33360,-
Nestved 2	5260	Inkl	1372	6312	1500	2037	48,4 %	30624,-
Mebondvegen	8009	Inkl	1022	9611	2000	1482	45,0 %	43224,-
Nestansringen	7045	Inkl	1243	8806	1500	1812	45,7 %	39132,-

I utregningen over må vi presisere at foreslåtte pris pr. mnd i strøm muligens vil avvike noe fra vårt anslag, men avviket vil være særs lite da det er tatt utgangspunkt i KD sin uttalelse om at strømkostnaden vil være mellom 1200-2000,- pr. mnd - avhengig av objektets størrelse og alder. Vår utregning kan dermed anses å være veldig nære den reelle kostanden den enkelte må betale etter justering jmf. vedtaket.

Lovlighet i vedtakets innhold

Spørsmålet man må stille seg er om en reell økning i husleieutgifter på over 40 % er i tråd med intensjonen om å få prisen opp på nivå med gjengs leie. Det er merkelig at man går fra et leieforhold hvor strømutgifter er inkludert til at det nå skal komme i tillegg til ny leiepris. Videre er det til å undres over at KD ikke følger sin egen utregnede kvadratmeterpris som nivået for gjengs leie når nye leiepriser skal fastsettes. Snarere velger KD fullstendig å se bort i fra dette sitt forslag til nye leiepriser, og snarere foreslår et prisnivå langt over det man selv har kommet frem til er gjengs leie.

Vi ønsker at Kontrollutvalget vurderer lovligheten av endringene i leievilkårene opp mot Husleieloven. Vi mener at endringene strider mot det alminnelige prisvernet i Husleieloven da ny leien er å anse som urimelig i forhold til det en kunne forvente ved utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår. Videre er den reelle økningen langt over hva Husleieloven angir, og ens egen definisjon om nivået på gjengs leie tas ikke hensyn til når man fastsetter ny leiepris. Her hevder vi at forslaget legger seg på en ny pris langt over hva man må anse å være gjengs leie.

Når det kommer til strømutgifter er det åpenbart av leieforhold vi kjenner til at beboerne ikke har fått egen faktura på dette, og slik vi ser det er det blitt kommunisert at dette har vært inkludert i prisen de betaler som husleie. Det fastslår ulike leiekontrakter vi legger ved denne henvendelsen. Det til tross for at KD flere ganger hevder at strømkostnader allerede i dag kommer som et tillegg for kommunens leieboere. Det kan vi altså dokumentere er feil, og hevder dermed at vedtaket i kommunestyret representerer en vesentlig endring av leievilkår som neppe kan gjøres av utleier i et kontraktsforhold uten at det skrives en helt ny avtale som begge parter samtykker til. På toppen av dette virker KD å motsi seg selv når det kommer til når leien er regulert sist opp mot gjengs leie. I saksdokumentene til budsjettet 2024 sier KD følgende:

I budsjett og handlingsplan for 2024-2027 er det lagt til grunn et premiss om gjennomsnittlig økning av alle leieinntekter på 20% fra 2024. Regulering ift. gjengs leie kan skje dersom leieforholdet har vart i to år og seks måneder uten annen endring enn indeksregulering. Siste regulering ift. gjengs leie er gjort i november 2016.

Dersom man går til de samme punktene i kommunens budsjetter for 2022 og 2023 så sier derimot KD at alle utleieenheter er justert opp mot gjengs leie. Da må man forstå det dithen at man i 2021 og 2022 mente at dette er gjort nylig, og ikke så langt tilbake som 2016. Utklipp fra tidligere år budsjettforslag er vedlagt under:

16. Leie av kommunale boliger

Ny Boligsosial handlingsplan ble vedtatt av Kommunestyret 16.10.17. Denne beskriver tildelingskriterier og hvem som gjør vedtak på tildeling.

Alle kommunale boliger har husleien regulert etter prinsippet «gjengs leie». **Sett i forhold til** leiemarkedet i Selbu så økes ikke husleiegrunlaget for 2022 på kommunale boliger og omsorgsboliger.

17. Leie av kommunale boliger

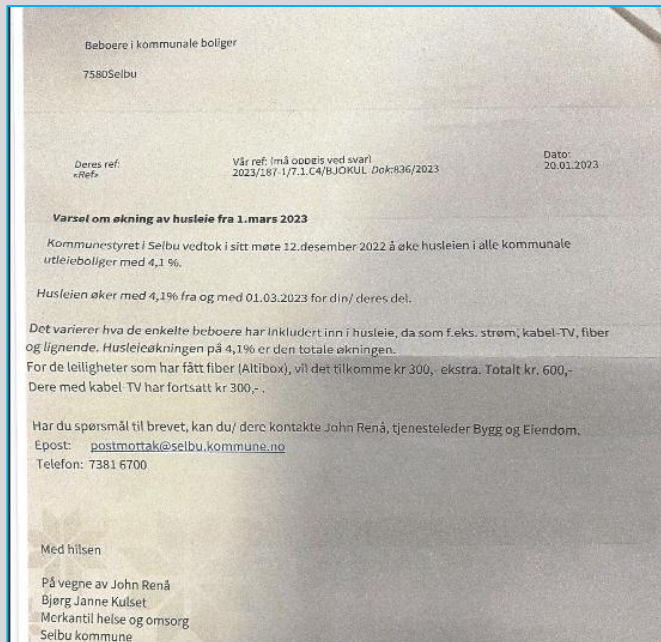
Ny Boligsosial handlingsplan ble vedtatt av Kommunestyret 16.10.17. Denne beskriver tildelingskriterier og hvem som gjør vedtak på tildeling.

Alle kommunale boliger har husleien regulert etter prinsippet «gjengs leie». **For 2023** foreslås det en økning på 4,1%. Gjeldene fra Mars 2023.

Det fremstår som selvmotsigende at KD ikke ønsker å øke leien for et år tilbake med bakgrunn i leiemarkedet i Selbu, mens man nå plutselig mener man må heve leien med 20-30 % for å komme

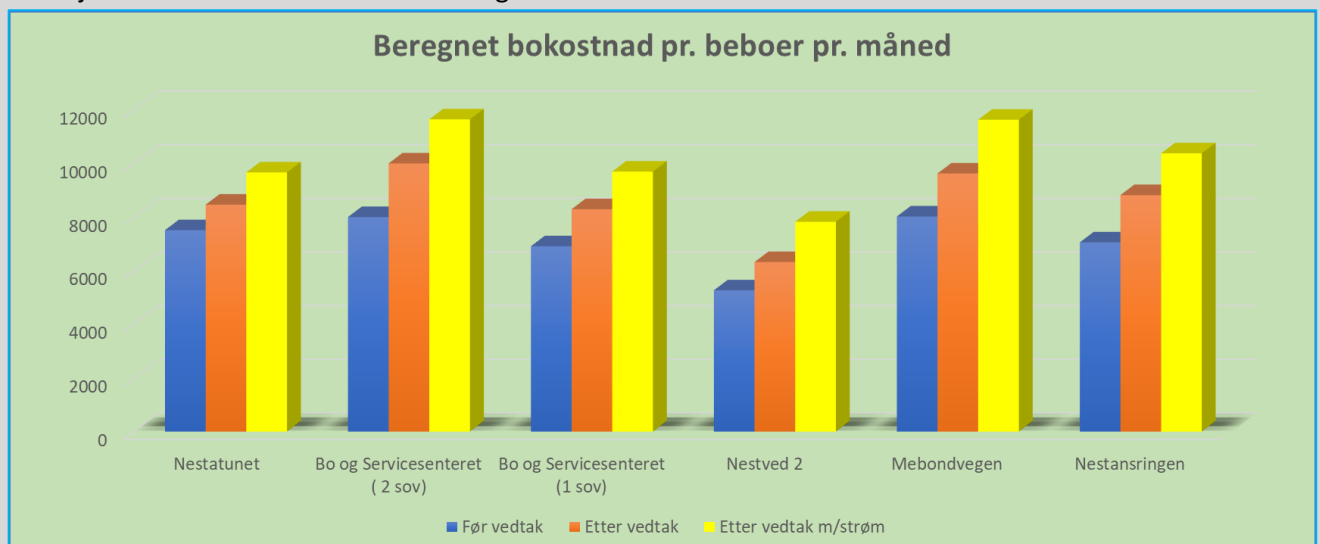
opp på gjengs leie. Hva har skjedd med leiemarkedet i Selbu i 2023 som plutselig skulle tilsi at gjengs leie har økt med opp mot 30 %?

Som man kan se fra budsjettet for 2023 så vedtok altså Kommunestyret – på forslag fra KD – å øke leieprisene med 4,1 %. Dette etter at man har fastslått at husleien er regulert etter gjengs leie. Det er naturlig å anta 4,1 % var i tråd med årlig KPI. Beboere mottok også et varsel på dette, og det er vedlagt under.



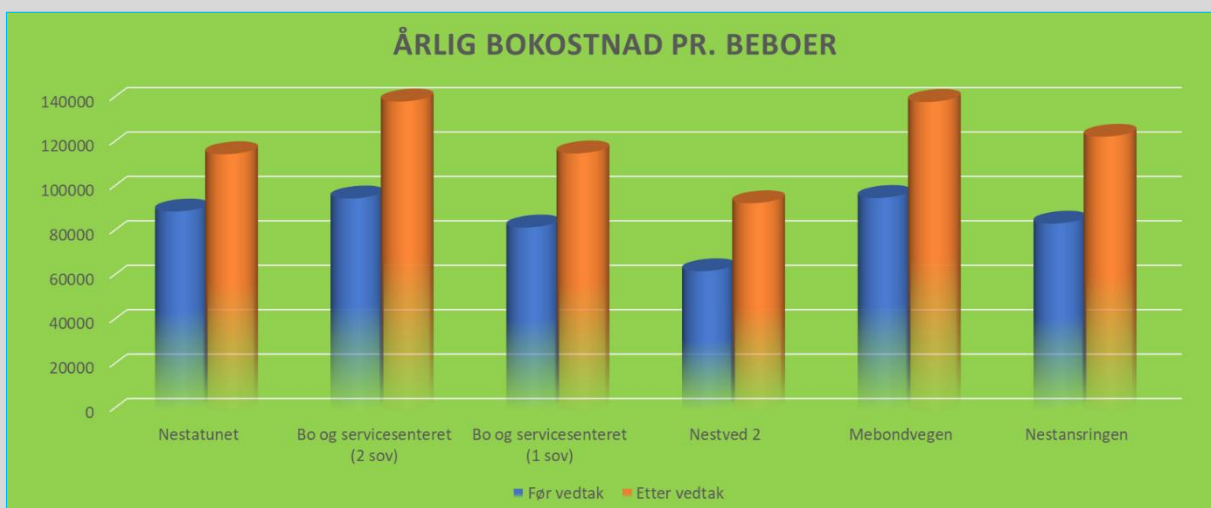
Kommunens rolle som utleier gjennom sine boliger

Det er vanskelig å forstå kommunens rolle som tilbyder av disse utleie -og omsorgsboligene som annet enn et tilbud for personer med utfordringer til å komme inn på boligmarkedet uten fellesskapets bistand. Altså; et tilrettelagt tilbud for å bo i egen bolig. Dette kan ha med økonomisk situasjon å gjøre, mangel på arbeid, forhold til rus, nedsatt funksjonsevne etc. Det er da naturlig å anta at kostnaden for å bo i disse enhetene ikke er ment å ligge på markedsleie. Dette er snakk om offentlig tilrettede bopæler for personer som ikke kan komme inn på det ordinære markedet. I et slikt perspektiv kan man prinsipielt diskutere om gjengs leie er korrekt forventning når det kommer til leiepris. Det er jo også verdt å nevne at det i disse boligene også er leietaker med ulike typer funksjonsnedsettelse – inkludert utviklingshemmede.



I 2021 kom Kommunal -og distriksdepartementet med en tolkningsuttalelse⁵ omkring gjengs leie i kommunale boliger. Her kom man frem til at; «Med dette utgangspunktet kan ikke departementet se at man kan vurdere leien i et bestemt leieobjekt opp mot den gjennomsnittlige utleieprisen i en kommune, ved vurdering av hva som er gjengs leie. Dette fremstår i strid med forarbeidsuttalelsene om at man skal foreta sammenlikning med husrom på stedet, og at det må være tale om liknende husrom utleid på liknende vilkår». Avslutningsvis konkluderte man med at; «Departementet mener derfor at man ved vurdering av gjengs leie for en kommunalt eid utleiebolig ikke kan legge til grunn gjennomsnittlig husleie for samtlige boliger i kommunen hvor boligen ligger».

Med andre ord så kan det argumenteres for at kommunens fremgangsmåte for å definere gjengs leie for disse boligene er ugyldig. Her har man tatt pris fra objekter fra det åpne markedet og basert gjengs leie ut ifra det. Når alt kommer til alt er det kun kommunalt utleide boliger som kan si noe om gjengs leie for boligene kommunen leier ut, dersom man skal følge uttalelsen fra departementet. Det rimer også overens med gjengs leie man har innhentet fra kommunens boliger som leies ut til flyktninger. Her finner man også en kvadratmeterpris på omtrentlig nivå med den eksisterende leien. Funnet på 1288,- pr. kvadratmeter har man da altså valgt å se helt bort i fra, og man innfører nå en leie som ligger langt høyere. Det er ikke i tråd med vedtaket om at kommunens utleiepriser skal ligge på gjengs leie. Vedtaket 11. desember 2023 bryter derav med vedtaket om gjengs leie fra 2014. Leieprisen for den enkelte beboer ligger nå langt over gjengs leie.



Samtidig så er den reelle økningen langt over KPI. Man tar ut strømmen som er inkludert de fleste steder og legger den til på toppen. Vi kan ikke se at det er vedtatt noe sted. Det eneste vedtaket som sier noe om dette er fra desember 2022, hvor man på Nestatunet sa at strømmen skulle være inkludert. Nå har administrasjonen plutselig funnet ut noe annet. Det er en vesentlig endring av leieforholdet som medfører en økt belastning på den enkelte leieboer. Med en reell økning av leieprisene på over 40 % virker dette å være et brudd med intensjonene i Husleieloven som skal regulere leieprisen.

⁵ § 4-3 Svar på henvendelse om gjengs leie. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-4-3-svar-pa-henvendelse-om-gjengs-leie/id2888975/>

Virkninger i kommunens budsjett

KD skriver i sitt vedlegg til kommunestyret at årsvirkningen i budsjettet for dette vedtaket er 1.590.523,-. Da er det også regnet inn 150.000,- for utleie av andre lokaler.

Virkninger i budsjett:

I budsjett er det beregnet følgende virkninger:

	Husleie pr mnd		Antall	Årsvirkning
	fra	til		
Nestatunet	6 500	8 450	17	397 800
Selbu Bo og Service Senter m/2 soverom	7 988	9 985	7	167 748
Selbu Bo og Service Sentret m/1 soverom	6 900	8 280	14	231 840
Nestved 2	5 260	6 312	10	126 240
Mebondvegen	8 009	9 611	6	115 330
Nestansringen	7 045	8 806	19	401 565
Økning andre lokaler *				150 000
Sum årsvirkning økning i husleie				1 590 523

* blålysbygg, Selbuhallen(fylkeskommune), Nav, Vaskeri, div rådhuset

50% av husleieøkningene er regnet som innsparingstiltak i total kommuneøkonomi og 50% tilføres bygg og eiendom som økt handlingsrom til inndekking av prisvekst.

Virkninger i budsjett - mill kr	2024	2025	2026	2027
Resultateffekt økt inntekt	0,4	0,75	0,75	0,75
Økt handlingsrom Bygg og eiendom	0,4	0,75	0,75	0,75
Sum virkning av tiltak	0,8	1,5	1,5	1,5
Økninger husleie	0,9	1,5	1,5	1,5

For enkelthet skyld er det beregnet helårsvirkning av økning for Nestatunet fra 2025 noe som i praksis vil gi tilsvarende redusert i inntekt (redusert handlingsrom) for Bygg og eiendom. Dette vil bli innarbeidet i budsjett 2025.

Denne oversikten er ytterligere en bekreftelse på at man bruker pris uten strøm for Nestatunet som utregningsgrunnlag, mens det for de øvrige objektene brukes det priser inkl. strømutgifter. Det til tross for at KD motsatte seg et slik resonnement i kommunestyremøtet 11. desember. Videre regnes da prosentmessig økning fra disse prisene. Så varsler KD at strøm vil komme i tillegg til dette. Da blir økningen prosentmessig over 40 % for alle objekter – foruten Nestatunet som havner på en reell økning på i underkant av 30 %.

Så kan det godt tenkes at kommunen ikke tjener noe på at strømmen kommer i tillegg, men det vil øke de faktiske bokostnadene til den enkelte beboer. Og det er nettopp dette regnestykket som er relevant å synliggjøre i et spørsmål om innføring av ny leiepris. Likevel er ikke dette fremlagt av KD i sakens anledning. Kommunestyret fattet sitt forslag uten innsikt i hvor mye de reelle kostandene ville utgjøre for den enkelte leietaker.

I selve budsjettdokumentet som er fremlagt politisk behandling er økt husleie nevnt et par ganger. Hver gang er det 20 % som eksplisitt nevnes for å få leien opp på nivå med gjengs leie.

Forslag til tiltak spesifisert pr tiltak pr områder

Forslag til tiltak - mill kr	2024	2025	2026	2027	Kommunedirektørens vurdering
Redusert ramme politisk nivå	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	Mindreforbruk flere år på rad
Restriktivt innkjøp og kursvirksomhet (50% reduksjon)	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	
Redusert pott for tilleggsbevilgning formannskap	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	Ubrukt siste 5 år
SUM POLITISK NIVÅ	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	
Utsatt ansettelse lærling Sentraladministrasjon	-0,20	-0,3	-0,30		Oppstart utsettes til 2026
Restriktivt innkjøp og kursvirksomhet (50% reduksjon)	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	
Vakant sekretærstilling 40%	-0,35	-0,35			Holdes vakant i 2 år før ny vurdering
SUM KD/SA	-0,75	-0,85	-0,50	-0,20	
Ingen ekstra bevilgning til løpende barnehageopptak	-1,00	-2,00	-2,00	-2,00	Det er en tjenste ut over lovpålat tjeneste. Evt inntak av barn utenfor ordinært barnehageopptak skjer dersom det er rom for dette innenfor vedtatte ramme
Restriktivt innkjøp og kursvirksomhet (50% reduksjon)	-0,30	-0,30	-0,30	-0,30	
Effektivisering kulturskole	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	Vurdert mulig å redusere budsjett kulturskole med 0,2 mill kr eks.vis salg av tjenester eller økte brukerbetalinger
Skoleskiss Dragsten - beregnet netto reduksjon etter inngåelse av ny avtale med Trøndelag fylkeskommune	-0,40	-0,40	-0,40	-0,40	Andre tiltak må vurderes dersom dette ikke blir redusert
SUM Oppvekst	-1,90	-2,90	-2,90	-2,90	
Redusert vedlikeholdsbudsjett - Brannbil	-0,30	-0,30	-0,30	-0,30	Avsatt midler i budsjett til ekstraordinært vedlikehold/reparasjoner gammel brannbil
Vakanse stilling PAT - 100%	-0,75	-0,75			100% sekretærstilling - vurderes etter 2 år
Restriktivt innkjøp og kursvirksomhet (50% reduksjon)	-0,19	-0,19	-0,19	-0,19	
SUM PAT	-1,24	-1,24	-0,49	-0,49	
Øke husleieinntekter med 20%. 50% beholdes av bygg for å sikre handlingsrom som følge av prisvekst	-0,40	-0,75	-0,75	-0,75	Delårsvirkning 2024 pga bestemmelser i leieavtaler
Reduksjon av antall biler	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	Helse og Bygg samarbeider om 1 bil
Overgang til el-biler	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	
Redusere nivå på renhold	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	Endringer av rutiner
Redusere sommervedlikehold	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	Redusere nivå, klippehyppighet mm
Restriktivt innkjøp og kursvirksomhet (50% reduksjon)	-0,40	-0,40	-0,40	-0,40	
SUM Bygg	-1,70	-2,05	-2,05	-2,05	
SUM REDUSERT BEVILGNING	-6,04	-7,49	-6,39	-6,09	



Side 10 av 51

Til tross for at KD sine egne utregninger viser at 20 % økning av husleie i flere tilfeller vil føre leia opp langt over nivået for gjengs leie, så sier altså KD i sitt tilleggsnotat til kommunestyret i sakens forbindelse at 20 % ikke er økning nok i flere tilfeller.

Husleieøkninger fra 2024

1. Boenheter Nestatunet:

Enhetene har i dag husleie en vesentlig under nivået for gjengs leie. De er helt nye og har høy standard og tilgang på fellesarealer, men de fleste har ikke eget soverom. Prisenivået er i dag vesentlig under gjengs leie. Dagens leie er kr 6500 pr enhet.

Husleien foreslås økt med 30% til kr 8450 pr enhet. Dette vil gi et nivå som vurderes som gjengs leie pr dato ut ifra standard og beliggenhet. Økningen foreslås gjort over 2 år med første økning i fra siste halvår i 2025 for å ikke komme i konflikt med bestemmelsene i husleieloven om gjengs leie.

2. Selbu Bo og Service Senter med 2 soverom

Disse enhetene har i dag en husleie vesentlig under gjengs leie. De har en bra standard, og egner seg godt til 2 personer eller flere. Leilighetene har 2 soverom og har både innvendig og utvendige boder. Dagens leie for enhetene er pr. i dag kr 7988 Da standarden på disse leilighetene er gode og beliggenheten er sentral foreslår kommunedirektørene å justere husleien med 25% til kr 9985.

6. Nestansringen:

Disse leilighetene er pusset opp og har en beliggenhet, størrelse og standard som tilsier at disse må ligge på gjengs leie. Dagens leie ligger nå på kr 7045. En justering opp til gjengs leie vil tilsvare en økning på 25%, og ny leie vil bli kr 8806.

Så slik vi forstår dette så har kommunestyret vedtatt en økning som er høyere enn hva budsjettdokumentet forslår, og som ligger over økningen KD anslo var nødvendig for å nå gjengs leie. Og selve økningen virker dårlig redegjort for når vi allerede har dokumentert at nivået man har funnet for gjengs leie på langt nær krever 20 % økning av leieprisene i utgangspunktet.

Spørsmålet man kan stille seg er om KD gjennom saksdokumenter og svar på konkrete spørsmål i kommunestyremøtet 11. desember oppfyller kravet til en forsvarlig utredning, og opplyser de folkevalgte på best mulig måte. Det var betydelig forvirring blant de folkevalgte tett opp til avstemningen og uttalelser til media i etterkant viser at selv ikke ordføreren er satt inn i de faktiske forhold.

Kommunens eneste heltidspolitiker hevder i etterkant av møtet at «*husleiene ikke har økt på to år*». Det til tross for at man senest i mars 2023 økte prisene med 4,1 %, og at de siste års budsjett dokumenter har fastslått at prisene er regulert opp mot gjengs leie. Uttalelsen bekrefter at de folkevalgte ikke ble gitt mulighet til å fatte et best mulig vedtak basert på faktiske forhold gitt opplysninger i saksdokumentene. Resultatet ble at man økte husleia i flere tilfeller med over 40 %.

Full forvirring om leiepris

Flere kommunestyrerepresentanter fikk ikke tallene til å gå i hop, men likevel ble det til slutt vedtatt å øke utleieprisene på kommunale boliger.

Oda Cecilie Folde
oda@selbyggen.no

Svein Hilmo
svein@selbyggen.no

en følelse av at siste ord ikke er sagt i denne saken, sier Thomas Engan (Sp) i etterkant av møtet.

Ifølge kommunedirektøren vil størrelsen på økningen variere på mellom 20 og 30 prosent – alt etter hvilken type bolig det dreier seg om. Mest økes husleia i Nestatunet, der en boenhet økes med 30 prosent, fra 6500 til 8450 kroner. Denne økningen vil skje over to år.

– Økning på over 40 prosent
Kommunestyrerepresentant Åsmund Sjøberg kaller vedtaket kaldt og usosialt.

– Administrasjonen har lagt fram et uklart og dårlig saksdokument. Selv nå, etter vi har stemt, vet vi ikke hva som egentlig gjelder, og jeg tror få representanter vet hva de egentlig har stemt på. Hver enkelt beboer må nå betale betydelig mer i 2024 enn i 2023, og ifølge mine beregninger blir den reelle økningen på over 40 prosent for veldig mange av beboerne. Det er fryktelig mye penger for mennesker som kanskje ikke har så mye fra før.

– Har lagt inn en passus
Også Kolbjørn Uthus (Ap) stusset over kommunedirektørens utregninger under kommunestyremøtet. Men hennes jeg forholder meg til. Vi har lagt inn en passus om at hvis det kommer en økning utover dette, så må saken tilbake til oss, sier Balstad.

– Man må huske at husleiene ikke har økt på to år, sier Balstad til Selbyggen i etterkant av møtet.

– Hvis man også tar med konsumprisindeksen inn i utregninga, blir ikke økningen like stor. Jevnt over ligger nok leieprisen på kommunale boliger i Selbu forholdsvis lavt sammenlignet med andre kommuner, mener Balstad.

– Det hersket full forvirring om hvorvidt kommunedirektørens utregninger stemte?
– Vi må stole på kommunedirektøren. Det er utregninga

Kolbjørn Uthus (Ap) mente tallene i budsjettet var feil. Foto: Svein Hilmo

Vedtaket ble gjort med knappst mulig flertall. Foto: Svein Hilmo

Er saken forsvarlig utredet?

I kommunelovens §13-1⁶ heter det: «*Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak*». Budsjettforslag er blitt fremlagt for begge kommunens hovedutvalg og formannskap før endelig behandling i kommunestyret. I saksdokumentene til hovedutvalgene og Formannskapet var det ikke lagt ved ytterligere informasjon om forslaget til økning i leiepris utover følgende;

Grunnlag for gebyrsatser 2023

Gebyrsatser er økt med prisvekst/deflator 5,5%.

Kommunestyret vedtok 15.09.2014 å innføre gjengs leie på alle typer kommunale boliger. Leie satsene for kommunale boliger ligger nå under gjengsleie, og Selbu Kommune ser at for å komme opp dit må vi fra 01.03.2024 øke husleia med 20%.

⁶ Kommuneloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83/KAPITTEL_4#KAPITTEL_4.

Dette var de eneste opplysninger som forelå ifbm. økning av husleiepris før behandling i utvalgene. Ingen utregning om gjengs leie, eller prisnivå på de ulike lokasjonene var fremlagt. Dette ble problematisert av folkevalgte i hovedutvalg samfunnsutvikling og Formannskap (FS). Det ble av enkelte påpekt at grunnlaget for å vedta en slik økning i leiepriser var for dårlig. Det ble ikke bekreftet at økningen var innenfor gjeldende lovverk, det ble ikke fremlagt hva økningen innebar av reell ekstra kostnad for den enkelte leieboer og i ettertid har det vist seg at det ikke på noe tidspunkt ble fremlagt informasjon om at leieprisen faktisk både er justert ifht. gjengs leie etter 2016 - og justert generelt så sent som i mars 2023. FS etterlyste mer informasjon om vedtok følgende i sitt møte 21. november.

Forslag fra AP v/Ole Morten Balstad

1. Kommunestyret har vedtatt at husleiesatsene på kommunale boliger skal følge prinsippet om gjengs leie. Kommunedirektøren bes legge frem et notat for hvordan dette prinsippet er tenkt fulgt i forhold til foreslåtte husleiesatser for 2024.

Notatet følger møtedokumentene for kommunestyrets budsjettmøte

Med dette som bakgrunn mottok representantene i kommunestyret den 4. desember KD sin redegjørelse for regulering av husleiesatsene. Her fremkom det opplysninger som gikk imot informasjonen gitt i budsjettdokumentet. Det viste seg at KD hadde planlagt å øke satsene med mer enn 20 % for en rekke av boligene.

Husleieøkninger fra 2024

1. Boenheter Nestatunet:

Enhetene har i dag husleie en vesentlig under nivået for gjengs leie. De er helt nye og har høy standard og tilgang på fellesarealer, men de fleste har ikke eget soverom. Prisnivået er i dag vesentlig under gjengs leie. Dagens leie er kr 6500 pr enhet.

Husleien foreslås økt med 30% til kr 8450 pr enhet. Dette vil gi et nivå som vurderes som gjengs leie pr dato ut ifra standard og beliggenhet. Økningen foreslås gjort over 2 år med første økning i fra siste halvår i 2025 for å ikke komme i konflikt med bestemmelsene i husleieloven om gjengs leie.

2. Selbu Bo og Service Senter med 2 soverom

Disse enhetene har i dag en husleie vesentlig under gjengs leie. De har en bra standard, og egner seg godt til 2 personer eller flere. Leilighetene har 2 soverom og har både innvendig og utvendige boder. Dagens leie for enhetene er pr. i dag kr 7988 Da standarden på disse leilighetene er gode og beliggenheten er sentral foreslår kommunedirektørene å justere husleien med 25%, til kr 9985.

Side 3 av 3

3. Selbu Bo og Service Sentret m/1 soverom

Disse enhetene har i dag en husleie vesentlig under gjengs leie. De har en bra standard, og er av en slik størrelse at leie her må økes for å komme opp på gjengs leie. Dagens leie ligger her på kr 6900. Kommunedirektøren foreslår å øke husleien med 20% til kr 8280 ut ifra standard og beliggenhet.

4. Nestved 2

Dette er leiligheter med en størrelse og standard som tilsier at de skal ligge på nivå med gjengs leie. Dagens leie er kr 5260. Nestved 2 har behov for noe renovering, men kan ikke betegnes å ha dårlig standard. Kommunedirektøren mener at leien her skal justeres noe opp mot gjengs leie og foreslår en økning på 20%, til kr 6312. For disse enhetene er det også lagt til grunn sentral beliggenhet og at standarden er bra.

5. Mebondvegen 2

Disse leilighetene er etter det kommunedirektøren vurderer de kommunale utleieobjektene som best kan sammenlignes med det private markedet. Dagens leie for disse er på kr 8009 og forslaget går også her på en 20% justering for at disse skal ligge på gjengs leie. Ny leie vil da bli kr 9611.

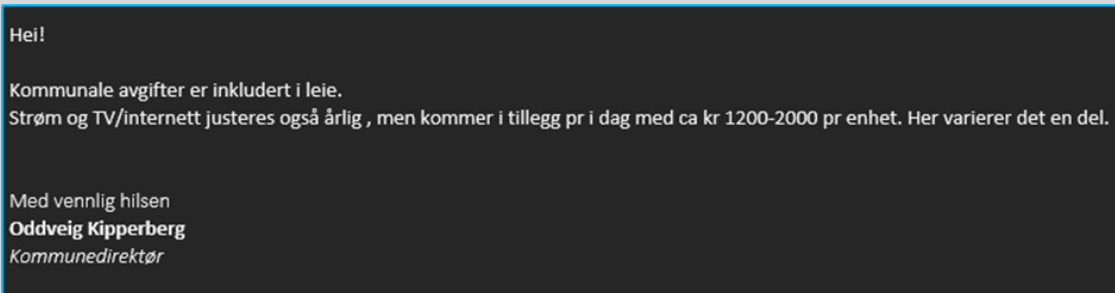
6. Nestansringen:

Disse leilighetene er pusset opp og har en beliggenhet, størrelse og standard som tilsier at disse må ligge på gjengs leie. Dagens leie ligger nå på kr 7045. En justering opp til gjengs leie vil tilsvare en økning på 25%, og ny leie vil bli kr 8806.

Samtidig fastholder KD også i tilleggsnotatet at leieprisen sist er justert ihht. gjengs leie i 2016. Det til tross for at budsjettdokumenter for både 2022 og 2023 gir inntrykk av at man har regulert satsene etter gjengs leie av nyere dato, og at man i 2023 vedtar en KPI-justering på 4,1 %. Ingenting av dette nevnes av KD. Derimot trekkes det frem 2016 som året sist gang man gjorde en justering ihht. gjengs leie.

I budsjett og handlingsplan for 2024-2027 er det lagt til grunn et premiss om gjennomsnittlig økning av alle leieinntekter på 20% fra 2024. Regulering ift. gjengs leie kan skje dersom leieforholdet har vart i to år og seks måneder uten annen endring enn indeksregulering. Siste regulering ift. gjengs leie er gjort i november 2016.

Ordføreren bekrefter en slik oppfatning i media i etterkant av vedtaket fattet av kommunestyret 11. desember. Videre gis det ingen informasjon omkring strømkostnader i dokumentet. Det gis ikke informasjon om strømkostnader er inkludert i leien for de fleste utleieobjektene – slik som leiekontrakter faktisk viser. I stedet så sender KD ut e-post til samtlige kommunestyrerepresentanter 4 dager før behandling i kommunestyret om det motsatte.



Hei!

Kommunale avgifter er inkludert i leie.
Strøm og TV/internett justeres også årlig, men kommer i tillegg pr i dag med ca kr 1200-2000 pr enhet. Her varierer det en del.

Med vennlig hilsen
Oddveig Kipperberg
Kommunedirektør

Disse opplysningene stemmer ikke overens med informasjon fra leieboerne og løpende kontrakter. Strøm kommer ikke i tillegg, men er inkludert i leia. Hvorfor det gis inntrykk av noe annet fra KD sin side vites ikke. KD gjentar også den samme informasjonen på direkte spørsmål i kommunestyremøtet. Dette oppfatter vi som en villedning av kommunestyrerepresentantene. Det er hevet over enhver tvil at de fleste leietakerne i kommunale boliger i sine nåværende kontrakter har strømkostnader inkludert i leia. Leietakerne får ingen ekstra faktura i dag på strømkostnader som KD gjentatte ganger hevder. Derimot så fikk vi bekreftet i møtet at disse prisene kun omhandler boligleie, mens strømmen skal komme i tillegg. Det vil medføre at leiekostnaden på den enkelte leieboer vil bli langt høyere enn økningen på 20 % som budsjettdokumentet hevder, langt høyere enn et sted mellom 20 % og 30 % som det antydes i redegjørelsen fra KD og særdeles langt over det som KD selv fremlegger som gjengs leie i de opprinnelige saksdokumentene.

En økning i leiepris for leietakere i kommunale boliger er en dramatisk sak for de det angår. Man må ta utgangspunkt i at en økning i husleien for disse leietakerne vil gjøre et større innhogg i den personlige økonomien for den enkelte enn for andre grupper. Kommunen har også et særlig ansvar for å legge til rette for personer med så svak økonomi at det er vanskelig å komme inn på det ordinære boligmarkedet. Likevel så er det på disse sin regning KD foreslår å hente inn en sviktende kommuneøkonomi. Det med bakgrunn i en teori som hevder at leieprisene ligger langt under gjengs leie. Da må man forvente at kommunens administrasjon kan dokumentere dette på en så god og ryddig måte som overhodet mulig. Det skal ikke herske tvil om at påstander som fremlegges er godt belyst og gjenspeiler virkeligheten. Ei heller skal man ikke frykte at relevante opplysninger er utelatt. I denne saken hevder vi kommunens folkevalgte er fremlagt et særdeles tynt og mangelfullt saksgrunnlag i utgangspunktet. Saksgrunnlaget inneholder i tillegg konkrete feil, og det er utelatt opplysninger som fremstår som viktige for forståelsen av fremlagte forslag som en økning av husleia. Gjentatte ganger fastholder KD på sin oppfatning om at dagens leieforhold i dag innebærer en leiepris

eksl. strøm. Det er påviselig feil. Man tar heller ikke innover seg at eksisterende leiepris allerede er på det nivået KD selv har funnet ut faktisk er gjengs leie. Tallene i denne henvendelsen ble fremlagt KD i kommunestyremøtet 11. desember, og ble blankt avvist av KD. Likevel hadde ikke KD noen egne tall å vise til på spørsmål om hvor mye leia for de ulike leietakerne ville øke pr. år.

Kommunestyret ble ikke opplyst på noe tidspunkt om at leia har blitt regulert senere enn i 2016. Og KD fastholdt at fremlagte leiepriser i saksdokumentene var korrekte og var oppgitt ekskl. strømkostnader. Vi mener å ha påvist at dette ikke stemmer. Det er kun på Nestatunet saksdokumentenes oppgitte priser stemmer. På de øvrige enhetene er prisene feil. Vi stiller spørsmål ved om dette er en bevisst villedning for ikke å synliggjøre at den prosentvise økningen reelt sett blir langt høyere enn hva saksdokumentene antyder. Vi savner også at det i saksdokumentene foreligger en vurdering av lovligheten i økningen av leieprisene til mellom 20 % og 30 %. Vi kan ikke se at saksdokumentene på noe vis fastslår at foreslått økning er ensbetydende med gjengs leie.

I KD sitt notat gis det et bilde av hva virkning av foreslått økning vil ha for budsjettet (bilde s. 6). Her regnes det ut i fra pris uten strøm for Nestatunet, mens det regnes ut i fra dagens priser inkl. strøm i de andre enhetene. For disse måtte man da ha trukket fra strømprisen pr. mnd. for å oppnå et korrekt regnestykke i denne sammenhengen. Nå blir det slik at oversikten viser hva leietakerne betaler pr. mnd inkl. strøm i dag i kolonnen til venstre, mens i kolonne nr 2. fra venstre viser priser etter økningen ekskl. strøm. KD skrev i mail 7. desember at man måtte legge til mellom 1200-2000,- pr. mnd i strømkostnader oppå leieprisen, og det er da et slikt regnestykke som vil si hva den enkelte leietaker vil måtte betale i husleiekostnad etter dette vedtaket. Da ligger man på en reell økning på over 40 %. Det er selve kjernen i hva saken handler om, og vi stiller spørsmål ved lovligheten her.

Så kan man på det nederste regnestykket se at KD mener økningen til gjengs leie vil være fullt implementert i budsjettet 2025. Det til tross for at det ikke kan innføres en regulering av leien til gjengs leie før leieforholdet har vart i 3 år. Det er i løpet av 2023 kommet flere nye leieboere i disse 73 enhetene. De vil ikke kunne få justert sin leie til gjengs leie før i 2026. Av regnestykket kan det virke som om KD ikke har tenkt å ta hensyn til Husleieloven på dette punktet? Slik vi ser det er det feil å anslå at man kan få 1,5 MNOK i budsjettvirkning av dette tiltaket i 2025 og 2026. Dette vil først generere 1,5 MNOK i årsvirkning fra og med 2027.

(2024 reduksjon)					
SUM PAT	-1,24	-1,24	-0,49	-0,49	
Øke husleieinntekter med 20%. 50% beholdes av bygg for å sikre handlingsrom som følge av prisvekst	-0,40	-0,75	-0,75	-0,75	Delårsvirkning 2024 pga bestemmelser i leieavtaler

Selbu kommune solgte sommeren 2023 19 kommunale boliger på adressen Nestved 1. Disse enhetene genererte på salgstidspunktet ca 1,3 MNOK årlig i leieinntekter. Er det tapet av disse leieinntektene man ønsker å finansiere ved å øke prisene så mye på de resterende utleieenheterne?

Totalt sett mener vi at KD i denne saken i har fremlagt et så mangelfullt forslag – med så mange feil – at vi mener det representerer et brudd med kommunelovens § 13-1. Dette står i så måte i stil med henvendelsen kommunestyret hadde til Kontrollutvalget i desember 2022 hvor temaet også var mangelfulle saksdokumenter fra KD til politisk nivå. Det bekymringsfullt at dette virker å være et tilbakevendende tema.

Oppsummering

I denne saken har kommunestyret vedtatt å øke leieprisene til gjengs leie. Budsjettokumentet

tallfester det til 20 % økning. I tilleggsnotatet til saken viser det seg dog at KD ønsker å øke med mer enn 20 %. Og i mail til kommunestyret bekrefter KD at strømkostnader til den enkelte leietaker nå vil komme i tillegg til leien. Totalt sett viser det seg at for mange vil husleien øke med over 40 %. I saksdokumentene – og i kommunestyremøtet – hevder KD at strømkostandene til leietakerne allerede i dag kommer som et tillegg til leien. Det mener vi kun stemmer for beboerne på Nestatunet – de øvrige 56 leietakerne betaler en leie hvor strømmen tilsynelatende er inkludert i leieprisen.

Saksbehandlingen i kommunestyret bar preg av stor usikkerhet hvorpå mange beskrev at man ikke forstod saksdokumentene i forkant, og ei heller ble klokere av svar gitt i selve kommunestyrebehandlingen. Det medførte at kommunestyret delte seg i to i under avstemmingen av saken (13-12). Denne saken fører med seg store spørsmålstegn omkring både utregning og opplysninger gitt til de folkevalgte i behandling av saken.

Det aller viktigste er dog om Selbu kommune er innenfor gjeldende lovverk i måten man med dette vedtaket øker de reelle bokostnadene til sine leieboere med over 40 %.

Med dette som bakgrunn ønsker vi at Kontrollutvalget skal vurdere følgende spørsmål:

- Er vedtatte endringer i leiepriser i tråd med Husleieloven?
- Har kommunen fulgt opp vedtaket om gjengs leie fra 2014?
- Har man på en korrekt måte funnet ut hva gjengs leie egentlig er for aktuelle boliger?
- Kan man uten videre gjøre strømkostnader eksklusiv leieprisen, når den tidligere har vært inklusiv i husleien?
- Villedet KD kommunestyret da hun i sine gjentatte svar ifbm. kommunestyremøtet 11. desember 2023 hevdet at oppgitte priser i eksisterende leieforhold (med unntak av Nestatunet) var ekskl. strømkostnader?
- Holdt KD tilbake informasjon til kommunestyret da hun ikke ville oppgi informasjon omkring hva den enkelte leieboer kunne forvente i økt leiepris dersom forslaget til vedtak ble vedtatt?
- Hvorfor har KD i budsjettforslaget angitt 20 % økning som nødvendig for å nå nivået for gjengs leie, mens man i redegjørelsen til kommunestyret sier at man må øke enda mer?
- Husleieloven fastslår at man kan først innføre gjengs leie 3 år ut i leieforholdet. Likefullt skal man i 2025 få full virkning av tiltaket. Betyr det at kommunen ikke har inngått noen nye leieavtaler i 2022 og 2023? Hvordan skal man eller så full økonomisk virkning av tiltaket?
- Holdt KD tilbake informasjon da man i saksdokumentene sa at leien ikke var justert på flere år, mens man kan dokumentere at det ble gjennomført en justering så nylig som i mars 2023?
- Hvorfor brukes ikke kvadratmeterpris som enhet for å regne ut nivået på gjengs leie i kommunens utleieboliger, når det brukes konsekvent av boligmarkedet ellers?
- Er det godt nok begrunnet og dokumentert at nåværende leiepris må økes med foreslåtte satser for å nå gjengs leie?
- Hvorfor følges ikke KD sine egne utregnede kvadratmeterpriser om gjengs leie?
- Har KD med sitt mangelfulle saksfremlegg i denne saken brutt kommunelovens § 13-1?
- Har forslaget om justering av leien noen sammenheng med bortfallet av leieinntektene fra Nestved 1?

Åsmund Sjøberg (sign.)
Kommunestyrerep. SV

Torger Sletner (sign.)
Kommunestyrerep. SV

Fra: Ola Lund Renolen

Sendt: 5. januar 2024 15:30

Til: Åsmund Sjøberg <dagligleder@mnbr.no>

Emne: Foreløpig svar på henvendelse om kommunestyrets vedtak om å justere kommunens husleiesatser

Hei,

Vi har sett på henvendelsen i dag og sender et første kort svar.

Jeg og vi mener nok at dette ikke er en oppgave for kontrollutvalget, men at det bør sendes/meldes som en lovlighetskontroll til det organet som fattet vedtaket, som er kommunestyret. Henvendelsen er likevel av en slik art at vi kommer til å orientere utvalget som en egen sak på første møte i 2024 med en mer grundig begrunnelse.

Jeg har fått min kollega Ragnhild Torsdatter Grønvold, som er jurist, om en foreløpig kort juridisk vurdering. Sitert herunder:

«Henvendelsen er begrunnet i at vedtaket i saken er fattet på det en hevder er feil i faktum. Og at det pga dette er ulovlig. Jeg kan ikke se at kontrollutvalget er rett adressat for dette. KU behandler ikke enkeltsaker, og er heller ikke klageinstans eller domstol.

For meg så ser det ut som at lovlighetskontroll kan være riktig virkemiddel. Da bør den sendes kommunestyret som et krav om *lovlighetskontroll*, slik at det er klart at det er det en ber om.

En lovlighetskontroll skal settes fram for kommunestyret, som er det organet som fattet det aktuelle vedtaket. Her fyller vel ikke henvendelsen de formelle kravene. Jeg tenker at på tross av dette, så skal saken legges fram for kommunestyret til behandling. Og det kan da likevel velge å ta saken opp til ny behandling. Eller ikke.

Klagerne kan ta kontakt med statsforvalteren også. Og høre om det er noe poeng å sende saken dit, eller om Statsforvalteren mener kommunestyret først må ta stilling til den. Det er ingen tidsfrist eller formkrav som må oppfylles i de tilfellene hvor statsforvalteren velger å ta inn saker på eget tiltak. Det er jo vilkår også for dette, som statsforvalteren må vurdere om at er oppfylt hvis saken havner der.»

Med vennlig hilsen



Konsek
TRØNDELAG IKS

Ola Lund Renolen
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS
99 44 80 40
www.konsek.no

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	x		
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	x		
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?		x	
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?		x	
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	x		
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	X		
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	x		
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	x		
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	x		
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	x		
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	x		
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?		x	

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

04/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/362 - 10

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering

Vedlegg

Rapportering til kontrollutvalget i Selbu kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har iht. leveranseavtale med Revisjon Midt-Norge (RMN) en årlig timeressurs på 340 timer, dvs. total 1.360 timer i perioden 2020-2023. Timeressursen inkluderer risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll, reiser og møter mm.

For 2023 rapporterer RMN et totalt timeforbruk på 460,28 timer til:

- Forvaltningsrevisjon - Forsvarlig saksbehandling
- Forvaltningsrevisjon - Internkontroll
- Undersøkelse - Henvendelse fra ordfører

Av den totale timeressursen på 1.360 timer (2020-2023) er det brukt 952,3 timer, (46,92 timer i 2020, 390,21 timer i 2021 og 54,89 timer i 2022).

Det vil si at 407,7 timer (30%) for planperioden 2020-2023 er ubenyttet. Mindreforbruk overføres ikke til neste planperiode (2024-2027).

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering.

Rapportering til kontrollutvalget i Selbu kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 340 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2023 har RMN blant annet utført følgende:

- FR: Forsvarlig saksbehandling
- FR: Internkontroll
- UND: Henvendelse fra ordfører

Timeforbruk 2023: 460,28

Timeforbruk 2022: 54,89

Timeforbruk 2021: 390,21

Timeforbruk 2020: 46,92

Gjennomsnittlig timeforbruk i perioden er på 238,08 timer pr år.

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer-/mindreforbruk overføres ikke til neste periode (2024-27).

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)



Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer

W www.revisjonmidt norge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten



Forvaltningsrevisjonsrapport - forsvarlig saksbehandling

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/268 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og oversender rapporten til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar rapporten om forvaltningsrevisjon om forsvarlig saksbehandling og klarspråk til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å følge opp revisjonens anbefalinger ved å:
 - a. lage en rutine for kvalitetssikring av saksgrunnlag.
 - b. sørge for at det blir satt av tid til opplæring i karspråk i administrasjonen.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere på vedtaket under punkt 2 til kontrollutvalgets møte 18. juni 2024.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Forsvarlig saksbehandling og klarspråk

Bakgrunn

Saken gjelder en rapport fra forvaltningsrevisjon , som ble bestilt av kontrollutvalget i forrige valgperiode, sak 37/22 i møte 23.11.22.

Sekretariatet mottok en endelig rapport fra revisor den 01.02.2024. En foreløpig rapport hadde da vært sendt på høring til kommunedirektøren. Kommunedirektørens uttalelse fremgår av side 13 i rapporten.

Saksopplysninger

Revisor har undersøkt om kommunen har systemer og rutiner som sikrer forsvarlig saksbehandling og hvordan kommuneadministrasjonen bruker "klarspråk" i saksframlegg.

Følgende problemstillinger ligger til grunn for rapporten:

1. Har Selbu kommune system og retningslinjer som sikrer forsvarlig forberedelse av saker som skal til behandling i kommunestyret, og benyttes dette systemet i praksis?
2. Har Selbu kommune rutiner for, og blir det benytte klarspråk i saksgrunnlag og utredninger som går til politisk behandling?

Revisjonen har brukt intervjuer med politikere og ansatte i kommuneadministrasjonen samt dokumentgjennomgang som metode. Revisor har også gjennomgått Selbu kommunes avvikssystem for å lete etter avviksmeldinger i politisk saksbehandling. Samlet sett vurderer revisor at innsamlede data og valgte metoder er tilstrekkelig for å svare på problemstillingene.

Forsvarlig saksbehandling

Revisor mener å kunne si at kommuneadministrasjonen har tydeliggjort ansvars- og rollefordeling for saksbehandling, og at kommuneadministrasjonen bruker skriftlige og

gjenfinnbare rutiner når det utarbeides saksgrunnlag til politisk behandling. Når det kommer til opplæring i, og kvalitetssikring av de beskrevne rutinene, så peker revisor på at det mangler rutiner for å kvalitetssikre saksgrunnlagene.

Klarspråk

Revisor viser til at det er opplæringsmaterieill tilgjengelig for saksbehandlere i klarspråk og at det finnes informasjon og tips for hvordan saksbehandlere skal bruke klarspråk i saksframlegg.

Revisors anbefalinger

På bakgrunn av funnene i undersøkelsen kommer revisor med to tydelige anbefalinger:

1. Kommunedirektøren bør lage en rutine for kvalitetssikring av saksgrunnlag.
2. Kommunedirektøren bør sørge for at det blir satt av tid til opplæring klarspråk i administrasjonen.

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har gitt en kort, men grundig rapport med bakgrunn i problemstillingene i bestillingen. Vi er enig med revisor i at det er godt dokumentert at det finnes systemer og rutiner som sikrer at saksbehandlere i Selbu kommune skal kunne levere saksframlegg som tilfredsstillende krav og forventinger om forsvarlig saksbehandling. Det er riktig som revisor påpeker at det systemet som skal sikre dette er relativt nytt. Det ble innført etter at ny kommunedirektør startet i 2022. Det tar alltid tid å implementere nye systemer i en så komplisert organisasjon som en kommune er, og det kan være en del av forklaringen på at det mangler rutiner for kvalitetssikring. Sekretariatet mener som revisor at dette må følges opp som neste skritt.

Klarspråk vil som revisor påpeker alltid ha islett av subjektivitet. Det er ikke nødvendigvis så konstruktivt å analysere en tekst ved å bruke faste beregningsmodeller for å vurdere om en tekst har høy lesbarhetsindeks. Det er som kommunedirektøren påpeker i sin uttalelse en rekke ord som vi vet med sikkerhet vil dukke opp i mange politiske saksframlegg som er så lange at de drar ned lesbarhetsindeksen, ord som f.eks kommunedirektør, ressurskrevende, eiendomsskatt, bemanningsnorm og ikke minst lesbarhetsindeks. Det vil ikke nødvendigvis gjøre et saksframlegg enklere å forstå om lange ord hadde blitt omskrevet til egne forklarende setninger.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å oversende saken til kommunestyret med innstilling om at kommunestyret ber kommunedirektøren om å følge opp anbefalingene fra revisor.

FORSVARLIG SAKSBEHANDLING OG KLARSPRÅK

Selbu kommune
Forvaltningsrevisjon

2024

SAMMENDRAG

Forsvarlig saksbehandling og bruk av klart språk i saksfremlegg er sentrale byggeklosser i et velfungerende lokaldemokrati. Revisjon Midt-Norge har i denne forvaltningsrevisjonen undersøkt om Selbu kommune har system og retningslinjer som ivaretar dette. Det er også sett på om systemene blir brukt i praksis. Revisjonen er gjennomført på bestilling fra kontrollutvalget i kommunen.

Revisor konkluderer med at kommunedirektøren har et system som sikrer forsvarlig saksbehandling av saker som skal til politisk behandling. Revisor finner holdepunkt i intervjudata for at systemet blir benyttet. Systemet mangler en rutine for kvalitetssikring. Systemet er relativt nytt, og innført etter at ny kommunedirektør ble tilsatt i kommunen i 2022.

Selbu kommune har ingen rutine for bruk av klarspråk. Det er tilgjengelig informasjon om hvordan klarspråk skal benyttes i saksfremlegg til politisk behandling. Med utgangspunkt i internkontrollkrav mener revisor at dette er godt nok. Opplæringsmateriell i bruk av klarspråk er gjort tilgjengelig. Med utgangspunkt i gjennomgang av budsjett og handlingsplan 2023, kommunestyresak 66/22, kan ikke revisor se at klarspråk er benyttet i tilstrekkelig grad.

Revisor anbefaler at Selbu kommune lager en rutine for kvalitetssikring av saker til politisk behandling. Det bør også settes av mer tid til opplæring i klarspråk i kommuneadministrasjonen.

Revisjon Midt-Norge vil takke kontrollutvalget i Selbu for bestillingen. Den har også utfordret oss på bruk av presist språk, innenfor rammene av en forvaltningsrevisjon. Kommuneadministrasjonen har bidratt til at vi har fått tilgang til nødvendig informasjon på en effektiv måte.

Marius Johnsborg

Oppdragsansvarlig revisor

Anne Grete Wold

Prosjektmedarbeider

INNLEDNING

Bestilling

Kontrollutvalget i Selbu bestilte i sak 37/22, 23.11.22 en forvaltningsrevisjon for å belyse om kommunen har system og rutiner som sikrer forsvarlig saksbehandling. Kontrollutvalget ønsket også at revisjonen skulle omfatte kommuneadministrasjonens bruk av «klarspråk» i saksfremlegg. Revisor la frem et forslag til prosjektplan i sak 17/23, 03.05.22, med to problemstillinger. Kontrollutvalget sluttet seg til prosjektplanen, og ba i tillegg om at det ble gjort intervjuer av saksbehandlere som leverer saksgrunnlag til politisk behandling.

Problemstillinger

1. Har Selbu kommune system og retningslinjer som sikrer en forsvarlig forberedelse av saker som skal til behandling i kommunestyret, og benyttes dette systemet i praksis?
2. Har Selbu kommune rutiner for, og blir det benyttet klarspråk i saksgrunnlag og utredninger som går til politisk behandling?

Avgrensninger

Revisor har tatt utgangspunkt i saker som har gått til behandling i kommunestyret fra januar til oktober 2023. I tillegg er kommunestyresak 66/22 gjennomgått. Enkeltvedtak som er besluttet av kommuneadministrasjonen er ikke sett på.

Metode

Intervju

Utvalgte ledere, andre medarbeidere og folkevalgte har blitt intervjuet. I alt har revisor hatt intervju med 11 respondenter; 3 folkevalgte og 8 personer ansatt i kommuneadministrasjonen. Oppstartsmøtet med kommunedirektør og økonomisjef, samt intervjuene med de folkevalgte, ble gjort via Teams. Øvrige respondenter ble intervjuet ved fysisk tilstedeværelse i Selbu rådhus. Varigheten på intervjuene var fra 30 minutter opp til en time. Det ble skrevet referat fra oppstartsmøtet og intervjuene. Alle referater er godkjent av respondentene. Hensikten med intervjuene var å få frem forskjellen mellom rutinebeskrivelser og utført praksis. Intervju bidrar også til å skape refleksjon rundt tema i revidert organisasjon.

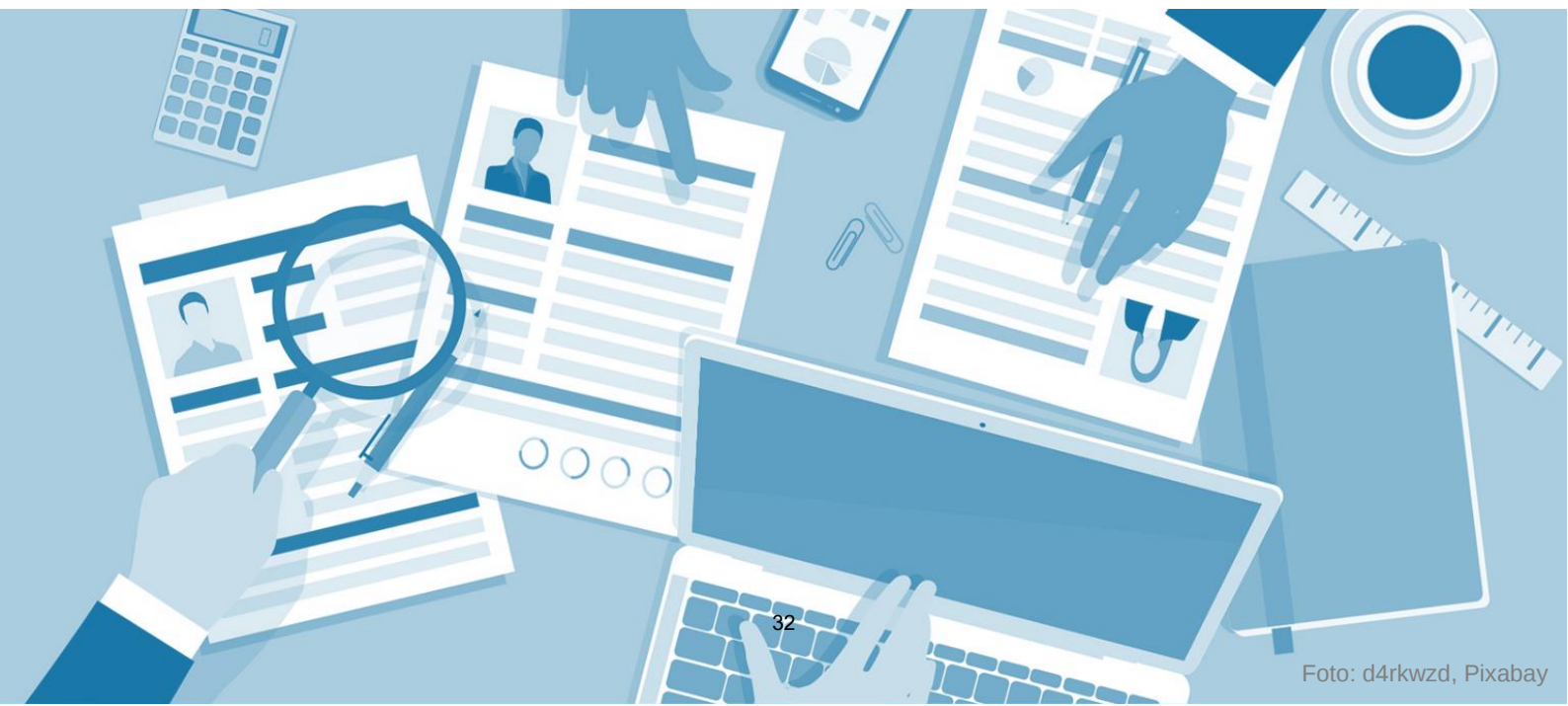
Dokumentgjennomgang

Skriftlige prosedyrer, rutiner og andre relevante dokument for problemstillingene er gjennomgått. Dette for å kontrollere om formalitetskrav innenfor internkontrollen er ivaretatt. I tillegg har revisor lest protokoller fra kommunestyret siste år for å se om saker har blitt sendt tilbake for ytterligere utredning. Saksfremlegg i forbindelse med budsjett 2023 og handlingsplan 2023-2026, kommunestyrets sak 66/22 er analysert. Revisor har brukt NAVs språkhjelpskalkulator (Klarspråkhjelpen) til å beregne gjennomsnittlig antall ord per setning, pluss prosentvis andel lange ord i dokumentet. Denne summen utgjør en lesbarhetsindeks (Bjørnsson 1968). Hensikten med metoden var å få et objektivt syn på dokumentets lesbarhet. Dokumentet er også analysert etter mal fra riksrevisjonens rapport om forståelig kommunikasjon i vedtaksbrev fra Statens pensjonskasse og NAV (Riksrevisjonen2022). Revisor har også gjennomgått Selbu kommunes avvikssystem for å lete etter avviksmeldinger i politisk saksbehandling.

God revisjonsskikk og vurdering av metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført etter standarden RSK 001, som definerer god revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner i Norge etter KommuneLOven § 24-2, 2 ledd. En kombinasjon av metoder bidrar til å styrke påliteligheten.

Hva som er god bruk av klarspråk er til en viss grad subjektivt. Revisor har derfor søkt støtte i tekniske beregninger, som beskrevet ovenfor. Revisor har lagt vekt på at det er kommuneadministrasjonen som er revidert i denne forvaltningsrevisjonen. Samlet sett vurderer revisor at innsamlede data og valgte metoder er tilstrekkelig for å svare på problemstillingene. Intervju som metode har en svakhet med tanke på at revisor når forholdsvis få respondenter. De som er intervjuet, har alle en sentral rolle i å arbeide med saksframlegg for politisk behandling. Intervjuene utfyller dokumentanalyse og tekstanalyse som metode.



REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunen blir vurdert opp mot i en forvaltningsrevisjon. Disse er som regel hentet fra lov, forskrifter og beskrivelser av anerkjente standarder.

Forsvarlig saksbehandling

Å utrede saker til politiske behandling er en av hovedoppgavene til administrasjonen i en kommune. Kommunelovens §13-1 fastslår at kommunedirektøren skal påse at saker som blir lagt fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Loven setter også krav til at kommunedirektøren skal ha internkontroll jf kommunelovens § 25-1. Overordnet hensikt med internkontrollen er å følge opp at lover og regler blir fulgt opp i kommunen. KS sin veileder fra 2020, Orden i eget hus, beskriver metoder for dette. Veilederen støtter seg på anerkjente metoder for internkontroll, slik som Coso-rammeverket (COSO 2017). Man kan også se til systemer for kvalitetsstyring, slik som ISO 9001 (iso.org 2015). Med bakgrunn i disse referansene benytter revisor følgende revisjonskriterier:

Kommunedirektøren skal ha nedfelt og iverksatt:

- Tydelige roller og ansvar for saksbehandlingen.

I tillegg bør kommunedirektøren ha

- Rutiner for utarbeidelse av saksgrunnlag.
- Rutiner for kvalitetssikring av saksgrunnlag.
- Gjennomført opplæring av ansatte som arbeider med saksgrunnlag.

Klarspråk

I Språklova § 9 går det fram at offentlige organ skal kommunisere på et klart og korrekt språk. Språket skal være tilpasset målgruppen. Dette språket blir benevnt som «klarspråk». Språkrådet har definert klarspråk slik: «*Klarspråk er kommunikasjon med så tydelig ordlyd, struktur og utforming at leserne i målgruppen finner informasjonen de trenger, forstår den og kan bruke den.*» Kommunedirektøren er pålagt å følge Språklova, med tilhørende internkontroll. Loven sier at internkontrollen skal være tilpasset virksomhetens størrelse og omfang. Revisor vurderer det derfor slik at formaliserte rutiner knyttet til klarspråk ikke er påkrevd, men at det bør finnes informasjon om hvordan klarspråk skal brukes. Følgende kriterier blir derfor benyttet i rapporten:

- Det bør finnes informasjon om hvordan klarspråk skal brukes i saksframlegg.
- Kommunedirektøren bør ha lagt til rette for opplæring i klarspråk.

Ut fra Språkrådets definisjon blir klarspråk brukt når leseren finner det han trenger, forstår det han finner og kan bruke det han finner til å gjøre det han skal. I praksis betyr dette at kommuneadministrasjonen bør:

- Legge til rette for at saksgrunnlag, med riktig innhold.
- Skrive saksfremleggene med så tydelig ordlyd at målgruppen forstår innholdet.

PROBLEMSTILLING 1: SYSTEM FOR SAKSBEHANDLING

Ansvar, rollefordeling og rutiner for forsvarlig saksbehandling

Datagrunnlag

Selbu kommune har et administrativt delegeringsreglement gjeldende fra 01.01.2023. Reglementet stadfester at det er kommunedirektøren som er ansvarlig for all administrativ behandling av saker til politisk behandling. Myndigheten kan delegeres.



I kvalitetssystemet til kommunen finnes det en prosedyre som skal sikre at saker som blir lagt fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Prosedyren er utarbeidet etter at det ble gjennomført opplæring i saksbehandling høsten 2022. Den bygger på delegeringsreglementet, og henviser til bruk av saksbehandlingssystemet Elements. Den gir også saksbehandler en «huskeliste» for hva som er ansett som god saksbehandling. Systemet sikrer behandlingsflyt, og at lovverk for offentlighet blir fulgt.

Alle saker til politisk behandling skal være godkjent av sektorleder eller virksomhetsleder. Gjennom intervjuene kommer det fram at virksomhetsledere i stor grad er saksbehandlere. Kommunedirektøren skal godkjenne saker som disse utarbeider. Virksomhetsområdet plan, areal og teknikk er et unntak, der det er fire medarbeidere som skriver saker til politisk nivå. Alle saker skal være ferdig i tilstrekkelig tid, slik at

de kan bli kvalitetssikret før de blir lagt fram til politisk behandling. Hva som er tilstrekkelig tid er ikke definert fra sak til sak. Saker som er sektorovergripende, skal alltid drøftes i kommunedirektørens ledergruppe før de blir ferdigstilt. De saksbehandlere revisor har intervjuet bekrefter at rutinen blir brukt.

Revisor har gjennomgått kommunens avvikssystem. Det finnes ingen avviksmeldinger i tilknytning til rutinen som beskriver metode for politisk saksbehandling. En saksbehandler forteller imidlertid at hun er usikker på om kvalitetssystemet blir brukt til å registrere avvik.

Revisors vurdering

-  **Kommuneadministrasjonen har i delegeringsreglementet tydeliggjort ansvars- og rollefordeling for saksbehandling.**
-  **Kommuneadministrasjonen bruker en skriftlig og gjenfinnbar rutine for utarbeidelse av saksgrunnlag til politisk behandling.**

PROBLEMSTILLING 1: SYSTEM FOR SAKSBEHANDLING

Opplæring og kvalitetssikring i forsvarlig saksbehandling

Datagrunnlag



Delegeringsreglementet, prosedyren og saksbehandlersystemet Elements skal sikre at alle saker blir utformet og godkjent på en forutsigbar måte. I samtlige intervju med ledere, kommer det fram at denne godkjennelsesprosessen også inkluderer kvalitetssikring. Det finnes ingen egen rutine for denne kontrollen. Samtidig blir det poengtert i flere intervju at saksbehandlere tar utgangspunkt i den opplæringen de har fått. Lederne sikrer ut fra egen kunnskap og erfaring at saken har en riktig struktur, at innstillingen er tydelig, og at det blir brukt et klart og godt språk. I tillegg bidrar saksmalen i Elements til å strukturere sakene på en gjenkjennelig måte. Kommunedirektøren forteller at de som godkjenner saker har en bevissthet om at godkjenningen også er kvalitetssikring.

Kommunedirektøren forteller at det er gjort flere tiltak for å bedre kvaliteten på innholdet i saksgrunnlagene. Det er jobbet med struktur, rutiner og maler. Hun har selv holdt kurs for ledere og andre ansatte som skriver saker. Revisor har fått tilsendt kursmaterialet. Det blir opplyst i e-post til revisor at ca. 30 deltagere har gjennomført kurset.

Alle intervjudata fra ledere og saksbehandlere tilsier at rutiner, maler og datasystem for utarbeidelse av saksgrunnlag til kommunestyret blir brukt. Samtlige intervjuobjekt henviser til en lik

fremgangsmåte, og de samme underliggende dokumentene.

Revisors vurdering

-  **Kommuneadministrasjonen mangler en rutine for å kvalitetssikre saksgrunnlag. Sakene blir kvalitetssikret ut fra kunnskapsnivået til ressurspersonene som gjennomfører kvalitetssikringen.**
-  **Kommunen har gjennomført opplæring av ansatte som skriver saksgrunnlag.**

PROBLEMSTILLING 2: RUTINER OG BRUK AV KLARSPRÅK

Informasjon om og opplæring i klarspråk

Datagrunnlag

Proseduren for saker som skal til politisk behandling, beskriver eksplisitt at «klart språk» skal brukes i saksbehandlingen. Den gir likevel ikke informasjon om hvor saksbehandler kan finne mer informasjon om dette. Flere av de som ble intervjuet, informerte om at det har vært et betydelig fokus på klarspråk det siste året.

Kommunedirektøren opplyser at det finnes tilgjengelig informasjon på kommunens intranett om hvordan saksbehandlere skal bruke klarspråk i saksfremleggene. Denne informasjonen har ligget der i flere år, og den har fått mer oppmerksomhet den siste tiden.

Det blir opplyst i oppstartsmøte at de ansatte har tilgang til nettkurs i klarspråk. Her nevnes KS sitt kurs «Den gylne pennen». I tillegg blir det gjennomført kurs i klarspråk gjennom kommunens samarbeid med Værnesregionen. I e-post til revisor blir det opplyst at kurset sist ble arrangert i 2021. Kommunens kontaktperson i forbindelse med forvaltningsrevisjonen vet ikke hvor mange som har gjennomført kurset. En saksbehandler forteller at tips for klarspråk ble utsendt samtidig som de ble lagt på intranettet. Saksbehandleren har ikke fått tilbud om opplæring i skriving av saker. Hun legger til at det er lite tid til forbedringsarbeid, da det blir prioritert å levere på driftsoppgavene.

Revisors vurdering

- ★ Det finnes tilgjengelig informasjon og tips for hvordan saksbehandlere skal bruke klarspråk i saksfremlegg.
- ★ Det er i noen grad lagt til rette for opplæring i bruk av klarspråk, i den forstand at opplæringsmaterieell er tilgjengelig.

PROBLEMSTILLING 2: RUTINER OG BRUK AV KLARSPRÅK

Tilgjengeliggjøring og innhold i saksfremlegg

Datagrunnlag

Ifølge kommunens prosedyrer, blir grunnlag for kommunestyresakene sendt ut fra sekretariat senest en uke før møte. Folkevalgte blir varslet når sakspapir blir lagt ut. Alle respondenter er opptatt av tilstrekkelig tid, både til å lese og å få gjennomført nødvendige politiske prosesser før beslutning i en sak. Intervjuene med politikerne gir indikasjon på at sakene blir lagt ut til riktig tid. Det skjer kun unntaksvis at noen sakspapirer blir ettersendt, og ingen eksemplere blir gitt. Ledere i kommuneadministrasjonen gir samme opplysninger.

Alle saksfremlegg blir bygd opp etter samme mal. Første punkt er kommunedirektørens innstilling. Deretter kommer henvisning til refererte dokumenter i saken. For større saker kommer så et sammendrag. De neste punktene er bakgrunn for saken, saksopplysninger, drøfting, og til sist kommunedirektørens konklusjon. Det finnes en tilsvarende mal for plansaker.

De folkevalgte revisor har snakket med leser saksfremlegg på iPad eller PC. De mener at formatet sakene er presentert i er godt tilpasset disse verktøyene. Det blir også gitt

uttrykk for at dagens system, First Agenda, fungerer bedre enn det forrige systemet.

Ettersom kommunen har byttet system for publisering av saker, er ikke saker fra før 09.05.2022 direkte tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Eldre saker blir tilgjengelig ved innsending av en innsynsforespørsel.

Politikerne som er intervjuet, mener at mengden sakspapir ikke må bli for stor. Her har noen en forventning om at de skal lese alt, mens andre sørger for at man innenfor samme parti eller gruppetilhørighet, får en god oversikt over saken. De har gjerne et nettverk rundt seg de kan bruke for å stille spørsmål om et saksfremlegg.

I budsjettarbeidet for 2023 viser ordføreren til mangler i saken som en utfordring. Dette er omtalt i en egen undersøkelse utført av Revisjon Midt-Norge SA (UND1005, 2023). Ordføreren er opptatt av tilstrekkelig forutsigbarhet i budsjettarbeidet. Han nevner at han selv måtte ta tak i saksgrunnlagene for utarbeidelse av økonomiske handlingsregler. Han stiller spørsmål ved administrasjonens kompetanse på området. Samtidig viser ordføreren forståelse for at usikre inntekter i seg selv skaper usikkerhet i budsjettforhandlingene.

Når det gjelder saksfremleggene generelt, forteller ordføreren at de har blitt mer konsise og kortere.

Samtidig kan sakene ha mange vedlegg. Dette gir store mengder tekst. Disse er nødvendigvis ikke enkle å forstå. Nå fremgår det tydeligere enn før hva kommunedirektør innstiller på. Samtidig mener ordføreren at det åpnes for det politiske skjønnet i beslutningsprosessen.

Revisor har spurt både politikere og virksomhetsledere om saker tenderer til å være politisk farget fra administrasjonen. En virksomhetsleder forteller at det har forekommet kritikk av dette. Et eksempel kan være at saksbehandler er engasjert i miljøvern, som også blir flagget i sosiale medier. Han sier at i mange saker er det strenge lovkrav, og at dette ikke nødvendigvis er enkelt å forstå. Dermed kan administrasjonens bli kritisert.

En politiker forteller at noen saker ikke blir kommunisert riktig utad, og at ny informasjon kommer til mens den politiske debatten pågår. En annen folkevalgt mener at alle opplysninger rundt en sak skal finnes i sakspapirene. Han mener at dette ligger i begrepet «forsvarlig utredet». Da skal det under debatten ikke være behov for tilleggsopplysninger fra administrasjonen.

Kommunestyret velger sjelden å sende saker til ytterligere utredning. Alle politikere revisor har snakket med er kjent med muligheten til å sende en sak tilbake til kommuneadministrasjonen for tilføring av mer informasjon. Det blir fortalt både fra en virksomhetsleder og en politiker at den vanligste årsaken til at kommunestyret ikke tar en beslutning med bakgrunn i saksgrunnlaget, skyldes formelle mangler i saken. Revisor har gått igjennom kommunestyrets protokoller for 2023, og

kan ikke se at noen saker er sendt i retur til administrasjonen.

En medarbeider i administrasjonen vil gjerne ha hyppigere tilbakemeldinger fra politikerne på utforming og kvaliteten på saksfremleggene.

Revisors vurdering



Kommunen har en egen prosedyre som sammen med saksbehandlersystemet sikrer at saksgrunnlag med riktig innhold er tilgjengelig for de folkevalgte. Revisor har ingen indikasjon på at systemet ikke blir fulgt i praksis. Saksbehandlere støtter seg til en kortfattet mal for å sikre riktig innhold.

PROBLEMSTILLING 2: RUTINER OG BRUK AV KLARSPRÅK

Forståelig ordlyd i saksfremlegg

Datagrunnlag

For å få et inntrykk av ordlyden i saksfremlegg har revisor ved hjelp av Klarspråkhjelpen beregnet lesbarhetsindeksen kapittel for kapittel i sak 66/22 - Budsjett og handlingsplan for 2023. Indeksen for lesbarhet blir beregnet ut fra antall ord pr setning og prosentvist antall lange ord. Teksten i sin helhet i sak 66/22 gir en gjennomsnittlig lesbarhetsindeks på 52. I følge Klarspråkhjelpen er dermed teksten vanskelig å lese. Den dårligste lesbarhetsindeks målt for ett kapittel er 72, mens beste indeks er 44.

I alt inneholder dokumentet 47 avsnitt som er lengre enn sju setninger. 184 setninger har mer en tjue ord. Kapittel for kapittel inneholder dokumentet 2059 unike lange ord. Teksten inneholder kompliserte setninger med mange innskutte bisetninger. Fremmedord er kun delvis forklart. Med ett unntak, har alle kapittel et passivt språk. Dette etter revisor sitt skjønn.

Politikerne revisor har intervjuet viser forståelse for at språket som blir brukt i saker til politisk behandling, må bestå av noe faguttrykk. I slike tilfeller vil en forklaring av vanskelige begrep være hensiktsmessig. Alle respondentene uttrykker at det er begreper som er mer eller mindre vanskelig i denne saken.

Revisors vurdering



Revisor er av den oppfatning at budsjettdokumentene i kommunestyresak 68/22 er tung å lese. Denne vurderingen er gjort på grunnlag av dårlig leserindeks, og bruk av lange ord og avsnitt. I tillegg blir det brukt en stor andel passivt språk, bisetninger og fremmedord.

KONKLUSJON OG REVISORS ANBEFALINGER



Konklusjon

Revisor konkluderer med at kommunedirektøren har et system som sikrer forsvarlig saksbehandling av saker som skal til politisk behandling. Revisor finner holdepunkt i intervjudata for at systemet blir brukt i praksis. Systemet mangler en rutine for kvalitetssikring. Systemet er relativt nytt, og innført etter at ny kommunedirektør startet i 2022.

Selbu kommune har ingen rutine for bruk av klarspråk, men har tilgjengeliggjort informasjon om hvordan klarspråk skal benyttes i saksfremlegg til politisk behandling. Med utgangspunkt i internkontrollkrav mener revisor at dette er godt nok. Opplæringsmateriell i bruk av klarspråk er gjort tilgjengelig. Med utgangspunkt i gjennomgang av budsjett og handlingsplan 2023, kommunestyresak 66/22, kan ikke revisor se at klarspråk blir benyttet i tilstrekkelig grad. Revisor er av den oppfatning at teksten er tung å lese. Bruk av lange ord og avsnitt, fremmedord, bisetninger og passivt språk forklarer dette.

Revisor mener det er uheldig at saker eldre enn 09.05.2022 ikke ligger åpent tilgjengelig.

Revisors anbefalinger

-  **Kommunedirektøren bør lage en rutine for kvalitetssikring av saksgrunnlag.**
-  **Kommunedirektøren bør sørge for at det blir satt av tid til opplæring i klarspråk i administrasjonen.**

KOMMUNEDIREKTØRENS UTTALELSE

Kommunedirektøren i Selbu kommune oversendte 25.01.24 følgende uttalelse til rapporten:

«Rapporten gir i all hovedsak et godt bilde av dette feltet sett fra kommunedirektørens og øvrig administrasjon sin side.

Det har pågått et viktig utviklingsarbeid på dette området de siste par årene. Det er godt å se at det er synlig utad. Så vil det alltid være slik at kvaliteten på sakene preges av den enkelte saksbehandlers ferdigheter både i faget og i språk. Maler og kvalitetskontroll vil til en viss grad veie opp for dette, men et «lag» med litt «bredde i» vil en slik organisasjon som vår alltid ha.

Kurset som omtales i rapporten skal kjøres med ca 1 års mellomrom, og det er planlagt nytt kurs i løpet av februar 2024.

Temaet «klart språk» har mange falsetter. Det vil være slik at bruk av fagterminologi, lange setninger, for mye tekst, lange ord og bruk av punkter eller tabeller vil prege scoren på indeksen. En slik indeks må derfor ikke brukes som en fasit på kvaliteten på en sak.

Som kommunedirektør har jeg stort fokus på at administrasjonen gjennom saksframlegg til politiske saker skal «spille demokratiet godt». Det betyr at vi skal utrede forsvarlig, vi skal synliggjøre alternativer og konsekvenser, og til slutt skal vi anbefale. Det reelle innholdet i saken må være det viktigste og at dette er godt tilgjengelig for våre folkevalgte.

I arbeidet med kvalitetsheving innenfor saksbehandling i Selbu kommune har det vært behov for og skjedd mye knyttet til utredning/drøfting/alternativer/konsekvenser. Vi har også jobbet med selve vedtakene – at de skal stå på egne bein og være presise. Når det gjelder klart språk så har dette selvsagt også vært et viktig fokusområde. Men det viktigste elementet knyttet til klart språk har vært å forkorte. De store dokumentene som Årsrapport og Handlingsplan er i løpet av et par år halvert i omfang/sidetall for å bli mer konsise og tilgjengelige. Det viser også en viktig utvikling knyttet til begrepet «klart språk».

Et dokument revisjonen har sett på for å vurdere hvordan saksbehandlingen i Selbu kommune ligger an i forhold til klart språk er «Budsjett og handlingsplan for 2023». Nå har det nok skjedd en ytterligere forbedring frem til 2024, men kommunedirektøren vil gjerne påpeke at dette kanskje ikke er det beste eksempelet til å kjøre en slik test imot. Dette fordi er det et dokument om krever en del formaliteter, faguttrykk, kulepunkter og tabeller. Etter revisjonens test kom saken ut med en lesbarhetsindeks på 52 (målet er ca 40 eller lavere). Til sammenligning testet

vi tilfeldig valgt Malvik sitt tilsvarende dokument som kom ut med 56. Denne rapporten fra revisjonen får en lesbarhetsindeks på 51.

Det som gir dårlig score på vårt testede dokument er blant annet:

- Klarspråkhjelp «leser» avsnitt med kulepunkt som en sammenhengende setning. Dette trekker ned lesbarhetsindeksen, men gjør kanskje ikke selve dokumentet mindre lesbart?
- Mange lange ord over 6 bokstaver. I et offentlig dokument er det vanskelig å unngå lange ord over 6 bokstaver. Eksempler på ord på over 6 bokstaver som brukes ofte: utdanning, kommunedirektør, folketall, rammetilskudd, eiendomsskatt, overføringer, skatteinntekter, ressurskrevende, tjenester, bemanningsnorm, utvikling, kommuneplanens samfunnsdel, bevilgning. Vi kunne brukt forkortelser for å oppnå en bedre score, men det ville neppe gjort dokumentet mer lesbart.

Det er viktig å bruke slike testverktøy med skjønn. Målsetningen om klart språk deler kommunedirektøren med revisjonen.

Oddveig Kipperberg

Kommunedirektør Selbu kommune»

Revisor har med bakgrunn i kommunedirektørens uttalelse ikke gjort endringer i rapporten.

KILDER

Bjørnsson, C. H. (1968): Läsbarhet. Stockholm: Bokforlaget Liber

Coso (2017) Helhetlig risikostyring. Sammendrag.

ISO (2015) ISO 9001:2015 Quality management systems. Requirements.

KS (2020) Orden i eget hus - kommunedirektørens internkontroll.
<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-F41-web.pdf>

KS (udatert) Klarspråk for alle. Veileder.(13.12.2023)

Klarspråkhjelpen (<https://navikt.github.io/spraksjekk/>) (13.12.23)

NKRF (2020) RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

Riksrevisjonen (2022) - Revisjonsrapport for 2022 om forsåelig kommunikasjon i vedtaksbrev fra SPK og NAV. <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2023-2024/forstaelig-kommunikasjon-i-vedtaksbrev-fra-spk-og-nav.pdf> (08.01.23)

Språkrådet (udatert) Kort om klarspråk: <https://www.sprakradet.no/klarsprak/om-klarsprak/kort-om-klarsprak/> (11.12.23)

Bestilling av forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 24/131 - 1**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon av i Selbu kommune.
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 05.04.2024 og legges frem på utvalgets møte 07.05.2024.
3. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget

Saksopplysninger

Det er viktig for revisjon Midt-Norge at vi klarer å opprettholde et jevnt trykk på arbeidet med bestillinger av nye forvaltningsrevisjoner gjennom hele valgperioden.

I vedtatt plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det planlagt bestilling av ny forvaltningsrevisjon i 2024, parallelt med at vi starter opp arbeidet og prosess mot vedtak av ny plan i løpet av første halvår 2024.

I den vedtatte planen for forvaltningsrevisjoner for perioden 2021-2024 gjenstår følgende i prioritert rekkefølge:

1. Eiendomsforvaltning
2. Næringsutvikling
3. Barnevern

Vurdering

I revisors risiko- og vesentlighetsvurdering som lå til grunn for planen i 2020 var eiendomsforvaltning plassert i rød kategori. Bakgrunnen er at det er utfordrende å forvalte kommunens bygningsmasse med de midlene som er avsatt til formålet. Resultatet er at bygninger blir dårlig i varetatt, og at rehabilitering må gjennomføres i stedet for løpende vedlikehold.

I den samme risiko- og vesentlighetsvurderingen er næringsutvikling vurdert til moderat risiko. Dette henger sammen med at flere aktører deler på oppgavene på dette området, og at det da er risiko for at ikke alle oppgaver følges opp.

Barnevern er plassert i rød sone med høy risiko i revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering fra 2020. Da planen ble rullert i 2022 ble barnevern innstilt med høyeste prioritet, men gjennom behandlingen i utvalget ble den satt nederst.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget bestiller en ny forvaltningsrevisjon på sitt første møte i 2024 i henhold til vedtatt plan. Prioriteringene i planen er rullert og justert i løpet av perioden. De faktorene som legges til grunn når man definerer både risiko og vesentlighet vil naturlig nok kunne endre seg i løpet av en fireårsperiode. Saken legges frem som en bestilling uten forslag til prioritert rekkefølge. Kontrollutvalget må i møte, basert på

informasjon fra tidligere saksutredninger og saksgang kombinert med ny kunnskap gjøre prioriteringene etter diskusjon i utvalget.

Relevante saksframlegg finnes enklest på <https://www.konsek.no/kontrollutvalg/selbu/>
Sak 02/20 i møte 04.02.2020: Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering.

Sak 18/20 i møte 09.09.2020: Innspill til plan for forvaltningsrevisjon med revisjonens ROV, innspill fra Utdanningsforbundet og innspill fra hovedverneombudet som vedlegg.

Sak 28/20 i møte 18.11.2020: Forslag til plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024.

Sak 29/22 i møte 19.09.2022: Rullering av plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024.

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

07/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 24/127 - 1**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Selbu kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 15.04.2024.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre.

Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1, 27.02.2024

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

Møte 2, 07.05.2024

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltagerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønskes å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget setter av hele dagen til dette møtet for å kunne kjøre en god prosess med innhenting av informasjon fra kommunens administrasjon, sentrale politikere og de politiske partienes gruppeledere og tillitsvalgte. Kontrollutvalget setter av tid til å diskutere innspillene.

Møte 3, 18.06.2024

Sekretariatet legger frem et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene fra møte 2 og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den til kommunestyret for endelig vedtak.

Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 60 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingene samlet, både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av de samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med rimelig forbruk av timeressurser. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge SA.

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

08/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-037, TI-&30**Arkivsaknr** 24/128 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Selbu kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 15.04.2024.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for eierskapskontrollen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av virksomheten i kommunens selskaper.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre.

Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1, 27.02.2024

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha eierskapskontroll.

Møte 2, 07.05.2024

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltagerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønskes å gjennomføre eierskapskontroll. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for eierskapskontrollen. Kontrollutvalget setter av hele dagen til dette møtet for å kunne kjøre en god prosess med innhenting av informasjon fra kommunens administrasjon, sentrale politikere, de politiske partienes gruppeledere og tillitsvalgte. Kontrollutvalget setter av tid til å diskutere innspillene.

Møte 3, 18.06.2024

Sekretariatet legger frem et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene fra møte 2 og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den til kommunestyret for endelig vedtak.

Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 60 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingene samlet, både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av de samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med rimelig forbruk av timeressurser. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller risiko- og vesentlighetsvurderinger for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge SA.

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

09/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/94 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

1. Hvordan vet man at et budsjett er vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett, og hvordan kan man be om eller kreve en lovlighetskontroll.
2. Er det i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven når politikerne legger føringer for hvordan administrasjonen skal avgi sin innstilling.
3. Er det lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti? Hvordan definerer flere statsforvaltere begrepet gruppe sammenlignet med begrepene politiske parti og posisjon (som gruppe).
4. Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Kommunal Rapport 22.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må budsjettet beskrive hvordan kommunen skal gjennomføre en vedtatt effektivisering?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vedtok et budsjett hvor det legges opp til en innsparing på 37,5 millioner kroner gjennom effektivisering av driften. I tillegg skal kommunen spare 17 millioner kroner ved å redusere sykefraværet. Hvis det ikke er beskrevet konkrete tiltak for hvordan disse innsparingene skal skje, er da budsjettet vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett?

SVAR: Årsbudsjettet er en bindende ramme for kommunens pengebruk i dette året, se [kommunelovens § 14–5](#) første setning. Det handler om regnskapsmessig oppstilling og postering av kommunens inntekter og forbruk i det kommende år. Budsjettvedtaket behøver som alminnelig regel ikke inneholde nærmere opplysninger om hvordan budsjettallene fremkommer, eller hva som rent praktisk skal gjøres. Dette gjelder også der det er tale om å gjennomføre konkrete nedskjæringer av hvor mye som brukes til et formål, som ved «effektivisering av driften», og ved angivelse av tiltak som skal redusere utgiftene til anslagsbevilgninger som merutgifter pga. sykefravær.

Det er et rettslig krav ([§ 14–4 tredje avsnitt](#)) at «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige». Det er her kommunestyrets ansvar å foreta en skjønnsmessig vurdering av om de forutsetningene som disse anslagene bygger på, er realistiske.

I tillegg har under hele budsjettåret kommunestyret plikt ([§ 14–5 andre avsnitt](#)) til å «endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse». Det er da kommunedirektørens ansvar å foreslå endringer i det løpende budsjettet der man korrigerer disse utgiftspostene slik at det er dekning for de aktuelle utgiftene, ([§ 14–5 tredje avsnitt](#)).

Vedtaket om årsbudsjett trenger som alminnelig regel ingen statlig godkjenning. De skal ([§ 14–3 siste avsnitt](#)) bare «sendes departementet [Statsforvalteren] til orientering».

Som alminnelig regel skal Statsforvalteren etter [kommunelovens § 28–3](#) første avsnitt bare «kontrollere lovligheten av vedtak om årsbudsjett» hvis kommunen er innført i Robek.

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan imidlertid uansett ([kommunelovens § 27–1](#) første avsnitt) kreve at Statsforvalteren «kontrollerer om et vedtak er lovlig». I tillegg kan Statsforvalteren (andre avsnitt) også «på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig».

Ved en slik kontroll vil kommunen kunne bli pålagt å gjøre mer presist rede for hvordan man mener det vil være mulig å oppnå en så stor besparelse som her er angitt ved «effektivisering» og «reduksjon av sykefraværet», jf. [kommuneloven § 27–4](#) om kommunens opplysningsplikt ved lovlighetskontroll.

Hvis Statsforvalteren kommer til at budsjettvedtaket ikke er realistisk, skal dette oppheves, se [kommuneloven § 27–3](#) fjerde avsnitt.

Uten et gyldig budsjettvedtak har kommunen ikke hjemmel til å bruke penger annet enn til dekning av «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta» ([kommuneloven § 14–5](#) første avsnitt, siste setning). Den må derfor så raskt som mulig sørge for å treffe et nytt budsjettvedtak som oppfyller lovens krav om å være «realistisk».

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Kommunal Rapport, 15.01.2024, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?

SPØRSMÅL: Et kommunestyre traff følgende vedtak etter et verbalforslag:

For å få mest mulig effektiv saksbehandling, og redusere gebyrtap i dispensasjonssaker innen plan- og byggesak, skal saksbehandlere følge disse prinsippene:

- a) Kommunen skal ha en utviklingsorientert holdning til private og utbyggere
- b) Kommunen skal være en næringsvennlig ja-kommune
- c) I dispensasjonssaker skal administrasjonen der det innstilles på avslag, og der utvalg for plan og miljø ber om det, levere en delt innstilling, slik at det også leveres en argumentasjonsrekke for innvilgelse av søknaden.

Mitt spørsmål er om dette er i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven?

SVAR: Punkt a og b er direktiver fra øverste folkevalgte organ til administrasjonen, om hva det skal legges vekt på når den treffer vedtak plan- og bygningssaker eller avgir innstilling til folkevalgt organ i slike. Det er helt legitimt så lenge det er tale om politiske signaler om hva flertallet i kommunestyret og andre folkevalgte organer vil legge vekt på ved valg av alternativer innenfor det rettslige handlingsrommet for kommunalt forvaltningsskjønn.

Rent praktisk betyr det at de folkevalgte krever at de hensyn det her er tale om, blir presentert og vektlagt i saksutredninger om slike spørsmål. Det betyr ikke at disse hensynene skal tillegges avgjørende vekt i alle saksfremlegg fra administrasjonen i alle saker, og at man skal unnlate å presentere eller foreta en skikkelig drøftelse av hensyn som kan tale mot forslag som fremheves som utviklingsorientert og næringslivvennlig.

Administrasjonen har et selvstendig faglig ansvar for å sørge for en mest mulig fullstendig og balansert fremstilling og drøfting av de hensynene som måtte stå mot hverandre, se [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», som gjelder tilsvarende for kommune- eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform, [jf. § 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov». Dette er uttrykk for det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 17](#) første setning: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I dette ligger ikke noe krav om at fremstillingen i saksfremlegget bare skal være en ren beskrivelse av fakta og argumenter for og imot bestemte handlingsalternativer. Det skal også foretas en kritisk, men lojal, gjennomgang av ulike synspunkter, men denne kan - og vil normalt - ende ut en konklusjon som er et forslag eller innstilling om hvilket handlingsalternativ som bør velges.

Dette valget er i siste instans folkestyrets kjerne; de folkevalgte organenes vedtak springer ut av og bygger på en *avveining* av motstående hensyn, der vekten av hvert av disse er et uttrykk for et *politisk* verdivalg, både når det gjelder hva kommunens arealer skal brukes til og hvordan, og hvilke virkemidler som skal anvendes for å oppnå det man ønsker. De rettslige kravene til saksutredning og beslutningsgrunnlag for kommunale vedtak er krav til fullstendige og korrekte *premisser* for innstilling og vedtak i den enkelte sak, ikke til vedtaket som sådant.

De folkevalgte organene kan gi signaler om hvordan de ser på den avveining som skjer ved slike vedtak, og be om administrasjonen legger særlig vekt på disse i sitt saksfremlegg. Dette

er ønsker som administrasjonen da naturlig vil søke å etterkomme, men de verken må eller kan sette skranker for å legge frem motstående hensyn eller forslag som legger avgjørende vekt på slike, hvis administrasjonen mener disse siste bør være avgjørende her.

De folkevalgte kan altså gi *signaler* om forhold de ønsker skal gis særlig oppmerksomhet i saksfremlegg, men kan ikke gi administrasjonen *pålegg* om hvordan saksfremlegget skal se ut. Et pålegg som det som formuleres i punkt c ovenfor, om at administrasjonen skal utarbeide *en alternativ innstilling* hvis det innstilles på avslag på søknad om dispensasjon, vil i denne form være ulovlig og i strid med bestemmelsene om kommunedirektørens eller fylkes- eller kommunerådets ansvar for saksutredning.

Men det er ikke noe krav at et saksfremlegg skal ende opp en i entydig anbefaling om hva slags vedtak som bør treffes. Kommunestyret eller det faglige utvalget vil kunne gi uttrykk for at de forventer at saksfremlegget fra administrasjonen legger vekt på å gi en balansert fremstilling og drøftelse av de ulike alternativene og viser fordeler og ulemper ved disse, uten å kunne ut i bare én mulig konklusjon.

Men bare to frittstående uavhengige saksfremlegg, kanskje utformet som rent advokatmessige innlegg for ulike alternativer - her innvilgelse av eller avslag på - søknad om dispensasjon - vil ikke være forsvarlig saksbehandling. Det er administrasjonens ansvar å foreta en selvstendig *kritisk sammenstilling* av saksfremstilling og argumentasjon til støtte for de ulike vedtakene, slik at de folkevalgte kan få et best mulig grunnlag for å ta stilling til det som her anføres.

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Kommunal Rapport 22.01.2023

Det er lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti, konkluderer flere statsforvaltere. Bardu-politiker Berit Sandnes Wikstøl (Ap) er kritisk.

12. januar konkluderte Statsforvalteren i Troms og Finnmark med at Ole Helge Engmo (Frp) er lovlig valgt som kontrollutvalgsleder i Bardu. Det til tross for at Frp har inngått et valgteknisk samarbeid med Senterpartiet, som har ordføreren.

Statsforvalteren begrunner vedtaket med at Frp og Senterpartiet stilte separate lister ved valget. Derfor er ikke Engmo en del av samme «gruppe» som ordførerpartiet Senterpartiet, konkluderer Statsforvalteren.

– Selv om det er lovlig, tenker jeg at hensikten bak lovbestemmelsen ikke blir oppfylt. Når noen inngår et valgteknisk samarbeid, så oppfatter jeg at man sitter i posisjon. Hensikten med loven må tydeliggjøres bedre, sier Aps gruppeleder Berit Sandnes Wikstøl i Bardu.

Hun sendte inn lovlighetsklagen sammen med partifellene Roald Linaker og Signe Eline Nordahl Hansen. Avgjørelsen ble først omtalt i [Nye Troms](#).

Skal sikre uavhengighet

Kommuneloven slår klart fast at lederen av kontrollutvalget ikke kan tilhøre samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Hensikten med bestemmelsen er at det skal være en viss politisk avstand eller uavhengighet mellom lederen av kontrollutvalget og ordføreren.

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder presiseres det at en typisk gruppe er en by- eller bygdliste. «I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ (...), kor gruppe og blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti», heter det i begrunnelsen.

– Vi forstår at det ikke er ulovlig, men likevel uhensiktsmessig. Når det ikke er ulovlig, sitter vi kanskje med en lov som ikke fungerer etter hensikten. Det synes vi er beklagelig, sier Wikstøl.

Hun sier at Ap-gruppa i Bardu vil følge nøye med på hvilke saker som *ikke* havner i kontrollutvalget i denne perioden.

Valg av kontrollutvalgsleder

Kommunelovens § 23-1 sier:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren.»

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder om konstituerende møte i kommunestyre og fylkesting og valg til folkevalgte organer står det:

«Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføreren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføreren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdliste. I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.»

Flere klager

Like før jul kom Statsforvalteren til samme konklusjon i Nordkapp. Der klagde åtte SV- og Sp-representanter på at kontrollutvalget fikk leder fra Høyre og nestleder fra Ap. Det til tross for at Nordkapp har ordfører fra Ap og varaordfører fra Høyre.

Også der konkluderte Statsforvalteren med at kommunelovens bestemmelse var oppfylt.

– Her sitter Høyre med lederen og Ap med nestlederen og skal kontrollere et flertall i kommunestyret. Et flertall som består av dem selv. Det henger ikke på greip, sier Trudy Engen (SV), én av de åtte som krevde lovlighetskontroll.

Hun sier at selv om Ap og Høyre stilte hver sin liste til kommunevalget, så utgjør de nå det politiske flertallet. Engen sier at forskjellen på tverrpolitisk liste og politisk flertall ikke er veldig stor.

– *Hva tenker du om Statsforvalterens avgjørelse?*

– Jeg kan ikke forstå at det er i tråd med lovens hensikt. Meningen er å forhindre at bukken skal passe på havresekken. Det er det som skjer nå. Jeg synes kommuneloven bør nyanseres på det punktet, sier Engen.

Brøt med egne regler

I Skjervøy ba flere representanter om lovlighetskontroll da flertallet inngikk listesamarbeid med Rødt for å gi ledervet i kontrollutvalget til Rødt. Klagerne mente vedtaket brøt med norsk sedvane og kommunens eget regelverk, der lederen av kontrollutvalget skal gå til opposisjonen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark konkluderte med at kommunelovens krav var oppfylt, siden kontrollutvalgslederen ikke var fra samme parti som ordføreren (KrF).

– Det er ikke i strid med noen lov, men det er i strid med kommunens eget regelverk. Vi var litt spent på om Statsforvalteren ville vurdere det. I reglementet for Skjervøy står det klart at opposisjonen skal ha ledervet i kontrollutvalget, sier Frps gruppeleder Vidar Langeland, én av politikerne bak klagen.

I Kvinesdal var Frps gruppeleder Lill Anita Reppen Egeland skeptisk fordi posisjonen, bestående av KrF/Ap/Sp, fikk både leder- og nestledervet i kontrollutvalget.

Statsforvalteren i Agder viste til at de tre partiene stilte separate lister. Dermed var det greit at ledervet gikk til en Sp-er og nestledervet til en Ap-er, selv om ordfører Per Sverre Kvinlaug er fra KrF.

Statsforvalteren i Agder har nå en annen lovlighetsklage med samme tema til behandling. I Iveland har representanter fra KrF og Sp klaget på at Lars Arnfinn Flatelid (Frp) er blitt leder av kontrollutvalget, trass i at Høyre, Ap og Frp sammen utgjør posisjonen.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14-3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11-9](#).

I første runde voterer det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8-1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/94 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsaken til orientering.

Vedlegg

Protokoll representantskapsmøte Innherred Renovasjon 1.12.2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende sak som referatsak:

- Protokoll fra representantskapsmøte i Innherred Renovasjons som en del av kontrollutvalgets eierskapsoppfølging.

Møteprotokoll

Utvalg:	Innherred Renovasjon - Representantskapet
Møtested:	Selskapets lokaler på Mule
Dato:	1.12.2023
Tid:	09:00-12:30

Faste medlemmer som møtte:		
Navn	Funksjon	Reprenterere
Kari Anita Furunes	Medlem	Meråker
Ole Morten Balstad	Leder	Selbu
Elin Wiggen Dahl	Medlem	Selbu
Eugen Sørmo	Medlem	Malvik
Kristin Guldberg	Medlem	Malvik
Håkon Gissinge	Medlem	Malvik
Anita Ravlo Sand	Medlem	Levanger
Renate Trøan Bjørshol	Medlem	Stjørdal
Per Erik Moen	Medlem	Stjørdal
Unn-Elisabeth Tronstad Kristiansen	Medlem	Inderøy
Frode Revhaug	Medlem	Frosta
Knut Snorre Sandnes	Medlem	Verdal
Jens Arne Kvello	Medlem	Tydal

Faste medlemmer som ikke møtte		
Navn	Funksjon	Reprenterere
Eli Arnstad	Medlem	Stjørdal
Magne Nydalen	Medlem	Levanger
Tone Wanderås	Medlem	Levanger
Trude Hoff	Medlem	Inderøy
Pål Sverre Fikse	Medlem	Verdal
Tor Martin Nordtømme	Medlem	Verdal

Varamedlemmer som møtte:		
Navn	Møtte for	Reprenterere
Hilde Daleng	Pål Sverre Fikse	Verdal
Torunn Rotmo	Tor Martin Nordtømme	Verdal

Fra styret møte:		
Navn	Funksjon	
Ole Tronstad	Styreleder	

Fra administrasjonen i IR møte:	
Navn	Stilling
Geir Tore Leira	Daglig leder
Unni Storstad	Økonomisjef
Bjørn Roger Nøstberg	Kommunikasjonssjef

Møtet ble innledet med en orientering fra selskapet ved styreleder og daglig leder.

Saksnr	Innhold
PS 14/23	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 15/23	Protokoll datert 28.08.2023
PS 16/23	Valg av 2 representanter til å signere protokoll
PS 17/23	Konstituering
PS 18/23	Valg av valgkomite
PS 19/23	Instruks og valg for interkommunal klagenemnd
PS 20/23	Investeringsplan 2024-2027
PS 21/23	Økonomiplan 2024-2027
PS 22/23	Investeringsbudsjett 2024
PS 23/23	Driftsbudsjett 2024
PS 24/23	Retningslinjer og renovasjonsteknisk norm
PS 25/23	Samarbeidsavtale med kommunene og oppfølging av vedtak i representantskapet i august 2023

PS 14/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

Det var 15 representanter til stede.

Frode Revhaug ble innvilget permisjon fra klokken 10.00

VEDTAK:

Innkalling og sakliste ble godkjent.

Ole Morten Balstad velges som møteleder.

PS 15/23 Godkjenning av protokoll

Protokoll fra møte 28.august 2023 var utsendt. Det var ingen kommentarer til protokollen.

VEDTAK:

Protokoll fra møte 28.08.23 tas til orientering.

PS 16/23 Valg av 2 representanter til å signere protokoll

Det ble fremmet følgende forslag:

Anita Ravlo Sand og Jens Arne Kvello velges til å signere protokoll fra møtet.

VEDTAK:

Anita Ravlo Sand og Jens Arne Kvello velges til å signere protokoll fra møtet.

PS 17/23 Konstituering

Leder i sittende valgkomite Frode Revhaug la fram følgende forslag:

Valg av leder og nestleder i representantskapet utsettes til vårmøtet.

Representantskapet velger ny valgkomite, som arbeider fram mot representantskapets møte til våren. Inntil ny leder og nestleder i representantskapet da er valgt, fungerer sittende leder Ole Morten Balstad.

VEDTAK:

Valg av leder og nestleder i representantskapet utsettes til vårmøtet.

Inntil ny leder og nestleder i representantskapet er valgt, fungerer sittende leder Ole Morten Balstad som leder.

PS 18/23 Valg av valgkomite

Leder i sittende valgkomite Frode Revhaug la fram følgende forslag:

Som valgkomite for Innherred Renovasjon IKS velges:

Knut Snorre Sandnes, leder

Jens Arne Kvello

Nina Bakken Bye

VEDTAK:

Som valgkomite for Innherred Renovasjon IKS velges:

Knut Snorre Sandnes, leder

Jens Arne Kvello

Nina Bakken Bye

PS 19/23 Instruks og valg for interkommunal klagenemd

Forslag til instruks for interkommunal klagenemd var utsendt, og ble gjennomgått.

Forslaget ble diskutert.

Den enkelte kommune oppnevner fast representant og vararepresentant til klagenemnd etter kommunevalget. Alle valg er ennå ikke gjennomført, men dette forutsettes å komme i orden før årsskiftet.

INNSTILLING:

Vedlagte instruks datert 25.10.23 for interkommunal klagenemnd i Innherred Renovasjon IKS vedtas.

VEDTAK:

1. Vedlagte instruks datert 25.10.23 for interkommunal klagenemnd i Innherred Renovasjon IKS vedtas.
2. Representanter som meldes inn fra kommunene til klagenemnd for Innherred Renovasjon IKS godkjennes.
3. Valgkomiteen gis fullmakt til å foreslå leder, nestleder og fast medlem i henhold til instruksen. Forslaget skal sendes ut til representantskapet på e-post for godkjenning

PS 20/23 Investeringsplan 2024-2027

Styreleder orienterte kort til sak 20 og 21 samlet.

INNSTILLING:

Fremlagte forslag til investeringsplan med totalramme på 171.200.000 for perioden 2024-2027 legges til grunn for arbeidet med økonomiplan 2024-2027 og budsjett 2024.

VEDTAK:

Fremlagte forslag til investeringsplan med totalramme på 171.200.000 for perioden 2024-2027 legges til grunn for arbeidet med økonomiplan 2024-2027 og budsjett 2024.

PS 21/23 Økonomiplan 2024-2027

INNSTILLING:

Økonomiplan for 2024-2027 med en investeringsramme for selvkostområdet husholdningsrenovasjon inkludert hytte- og fritidsrenovasjon på kr 136.950.000 godkjennes.

VEDTAK:

Økonomiplan for 2024-2027 med en investeringsramme for selvkostområdet husholdningsrenovasjon inkludert hytte- og fritidsrenovasjon på kr 136.950.000 godkjennes.

PS 22/23 Investeringsbudsjett 2024

Økonomisjef Unni Storstad orienterte kort til sak 22 og 23 samlet.

INNSTILLING:

1. Det fremlagte investeringsbudsjett for 2024 med en investeringsramme på kr 38.200.000 vedtas.

2. Styret gis fullmakt til å foreta låneopptak til finansiering av vedtatte investeringer i Innherred Renovasjon IKS.

VEDTAK:

1. Det fremlagte investeringsbudsjett for 2024 med en investeringsramme på kr 38.200.000 vedtas.
2. Styret gis fullmakt til å foreta låneopptak til finansiering av vedtatte investeringer i Innherred Renovasjon IKS.

PS 23/23 Driftsbudsjett 2024

INNSTILLING:

1. *Det fremlagte forslag til budsjett med et overskudd på 7.925.000 for Innherred Renovasjon IKS for året 2024 vedtas.*
2. *Kommunene må i henhold til forurensningslovens § 34 vedta renovasjonsgebyrene for husholdningsrenovasjon og hytte/fritidsrenovasjon til inndekning av følgende kostnader for Innherred Renovasjon IKS:*

	Kostnader 2024	Andel av kostnadene
HUSHOLDNINGSRENOVASJON		
Behandling	40 890 411	26,98 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	7 922 089	5,23 %
Transport	43 194 100	28,50 %
Eiendomsforvaltning	17 214 800	11,36 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	17 232 000	11,37 %
Gjenvinningsstasjoner	22 721 600	14,99 %
Serviceavdeling	2 376 500	1,57 %
	151 551 500	100,00 %
RESULTAT	712 500	

	Kostnader 2024	Andel av kostnadene
HYTTERENOVASJON		
Behandling	4 449 026	26,04 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	1 046 974	6,13 %
Transport	5 562 457	32,56 %
Eiendomsforvaltning	1 788 143	10,47 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	1 877 800	10,99 %
Gjenvinningsstasjoner	2 343 400	13,72 %
Serviceavdeling	17 100	0,10 %
	17 084 900	100,00 %
RESULTAT	242 100	

Kostnadene foreslås dekket inn med følgende priser, tillegg og rabatter. Prisene gjelder for alle deltagerkommuner. Eventuelle kommunespesifikke kostnader som skal dekkes inn må foreslås og vedtas av den enkelte kommune. Kostnaden dekkes inn som et tillegg til prisberegning foreslått av Innherred Renovasjon IKS. Alle typer abonnement gis adgang til rabatt for samarbeid, med unntak av hytte/fritidsrenovasjon.

Prisberegning 2024		
Husholdning/hytte	Gebyr eksl.mva	Gebyr inkl. mva
ABONNEMENT pr. boenhet		
70 liter restavfall/ Mini rest	2 696	3 370
140 liter restavfall/ Liten rest	3 742	4 678
240 liter restavfall/ Medium rest	4 690	5 863
360 liter restavfall/ Stor rest	6 310	7 888
TILLEGG/EKSTRATJENESTER		
Ukentlig tømning restavfall/papir	640	800
14 dagers tømning restavfall/papir	320	400
Ekstra henteavstand 10 - 30 m	640	800
Hindring (grind/tau/vaier/andre dunker som må flyttes på)	240	300
Kjøring på veg ved ett husholdningsab. pr. 500 meter (max. 1,5 km pr. veg)	640	800
Gebyr for ikke utført kildesortering	720	900
Bytte/innhenting av dunker utover en gang pr. år	420	525
Forsøpling av returpunkt	1 440	1 800
Klistremerke for ekstra restavfallssekk	200	250
TILLEGG VED FEILSORTERING AV AVFALL		
Ekstratømming av 140 l minirest dunk, pr. dunk	200	250
Ekstratømming av 140 l dunk, pr. dunk	280	350
Ekstratømming av 240 l dunk, pr. dunk	360	450
Ekstratømming av 360 l dunk, pr. dunk	480	600
Ekstratømming av 660 l dunk, pr. dunk	1 000	1 250
VASK AV DUNKER		
Pr. 140 l dunk	200	250
Pr. 240 l dunk	200	250
Pr. 360 l dunk	280	350
Pr. 660 l dunk	320	400
Engangsbeløp innhent/utkjøring vask av dunk	420	525
RABATTER		
Framsetting av dunkene på tømmedag(veikantdunk)	280	350
Samarbeid 2 - 9 boenheter	280	350
Samarbeid 10 - 30 boenheter	400	500
Samarbeid > 31 boenheter	540	675
NEDGRAVDE OG OVERFLATECONTAINERE		
Overflatecontainer Liten	3 405	4 256
Overflatecontainer Medium	4 266	5 333
Overflatecontainer Stor	5 740	7 175
Nedgravde løsninger (uten adgangskontroll) grunngebyr	3 735	4 669
Tillegg for adgangskontroll	400	500
Gebyr utover en boenhet pr gnr/bnr	7 200	9 000
Erstatningsnøkler til nedgravde containere pr. par	200	250
Ekstratømming nedgravde containere (utenom ordinær frekvens)	2 000	2 500
HYTTE/FRITIDSRENOVASJON		
Fritidsrenovasjon mini:		
Hytter under 30 m2, eller over 2 km luftlinje fra kjørbare sommerveg + mindre selveierleiligheter under 30 m2	751	939
Fritidsrenovasjon liten:		
Fast plasserte campingvogner/ spikertelt (mer enn 3 mnd pr år)	1 170	1 463
Fritidsrenovasjon medium:		
Selveierenhete over 30 m2 + hytter 30 - 200 m2	1 464	1 830
Fritidsrenovasjon stor:		
Selveierenheter/hytter > 30 m2 utleie	2 064	2 580
Hytter over 200 m2 bebygd grunnareal	2 064	2 580

3. *Differensieringsregelverk for husholdningsrenovasjon og hytte- og fritidsrenovasjon for 2024 vedtas i tråd med gebyrforslaget.*

4. *Forslag til priser for transport og behandling av slam i eierkommunene, til inndekning av følgende kostnader:*

	Kostnader 2023	Andel av kostnadene
SLAM		
Varekostnad inkl. behandling og transport	7 642 404	33,41 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	3 903 815	17,07 %
Lønnskostnader	5 798 768	25,35 %
Annen driftskostnad	829 563	3,63 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	3 146 700	13,76 %
Eiendomsforvaltning	1 000 000	4,37 %
Serviceavdeling	550 000	2,40 %
	22 871 250	100,00 %
RESULTAT	-225 000	

Det foreslås priser for 2024 som følger:

Avgifter tømning slam	Gebyr ekskl.mva	Gebyr inkl. mva
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet slamavskiller Avgiften dekker årlig tømning av små tanker (under 4m3 tilgjengelig volum pr. boenhet) og tømning annethvert år for store tanker (opp til 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet)	1 655	2 069
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet minirensanlegg Avgiften dekker årlig tømning av små rensanlegg (under 4m3 tilgjengelig volum pr. boenhet) og tømning annethvert år for store rensanlegg (opp til 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet)	1 655	2 069
Årlig avgift pr. hytte / fritidsbolig tilknyttet slamavskiller Avgiften dekker tømning 3. hvert år	707	884
Tømning store slamavskillere over 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet Avgift etter antall m3 tømt	735	919
Tømning tette tanker (helårsbolig og hytte/fritidsbolig) Avgift etter antall m3 tømt	424	530
Rabatt pr. boenhet pr. år Rabatt for samarbeid når flere går sammen om slamavskillere/minirensanlegg under 7 m3 tilgjengelig volum pr. boenhet. Gjelder både helårsbolig og hytte/fritidsboliger	-252	-315
Tilleggstjenester		
Ekstra tømning. Avgift etter antall m3 tømt	735	919
Hastetømning Avgift etter antall m3 tømt	735	919
Tømning av biodo/utedo Avgift etter antall m3 tømt	735	919
Tømning av mobile toalett Avgift etter antall m3 tømt	570	713
Tømning av fettavskillere Avgift etter antall m3 tømt	1 200	1 500
Tømning av brakkerigger Avgift etter antall m3 tømt	570	713
Tømning av slamanlegg med utfordrende adkomst, som krever tilpasset utrustning Avgift etter antall m3 tømt	3 000	3 750
Mindre spyleoppdrag Avgift etter antall timer	1 660	2 075
Timing/bomtutur Avgift etter antall timer	1 660	2 075

VEDTAK:

1. Det framlagte forslag til budsjett med et overskudd på 7.925.000 for Innherred Renovasjon IKS for året 2024 vedtas.

2. Kommunene må i henhold til forurensningslovens § 34 vedta renovasjonsgebyrene for husholdningsrenovasjon og hytte/fritidsrenovasjon til inndekning av følgende kostnader for Innherred Renovasjon IKS:

	Kostnader 2024	Andel av kostnadene
HUSHOLDNINGSRENOVASJON		
Behandling	40 890 411	26,98 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	7 922 089	5,23 %
Transport	43 194 100	28,50 %
Eiendomsforvaltning	17 214 800	11,36 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	17 232 000	11,37 %
Gjenvinningsstasjoner	22 721 600	14,99 %
Serviceavdeling	2 376 500	1,57 %
	151 551 500	100,00 %
RESULTAT	712 500	

	Kostnader 2024	Andel av kostnadene
HYTTERENOVASJON		
Behandling	4 449 026	26,04 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	1 046 974	6,13 %
Transport	5 562 457	32,56 %
Eiendomsforvaltning	1 788 143	10,47 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	1 877 800	10,99 %
Gjenvinningsstasjoner	2 343 400	13,72 %
Serviceavdeling	17 100	0,10 %
	17 084 900	100,00 %
RESULTAT	242 100	

Kostnadene foreslås dekket inn med følgende priser, tillegg og rabatter. Prisene gjelder for alle deltagerkommuner. Eventuelle kommunespesifikke kostnader som skal dekkes inn må foreslås og vedtas av den enkelte kommune. Kostnaden dekkes inn som et tillegg til prisberegning foreslått av Innherred Renovasjon IKS. Alle typer abonnement gis adgang til rabatt for samarbeid, med unntak av hytte/fritidsrenovasjon.

Prisberegning 2024		
Husholdning/hytte	Gebyr eksl.mva	Gebyr inkl. mva
ABONNEMENT pr. boenhet		
70 liter restavfall/ Mini rest	2 696	3 370
140 liter restavfall/ Liten rest	3 742	4 678
240 liter restavfall/ Medium rest	4 690	5 863
360 liter restavfall/ Stor rest	6 310	7 888
TILLEGG/EKSTRATJENESTER		
Ukentlig tømning restavfall/papir	640	800
14 dagers tømning restavfall/papir	320	400
Ekstra henteavstand 10 - 30 m	640	800
Hindring (grind/tau/vaier/andre dunker som må flyttes på)	240	300
Kjøring på veg ved ett husholdningsab. pr. 500 meter (max.1,5 km pr.veg)	640	800
Gebyr for ikke utført kildesortering	720	900
Bytte/innhenting av dunker utover en gang pr. år	420	525
Forsøpling av returpunkt	1 440	1 800
Klistremerke for ekstra restavfallssekk	200	250
TILLEGG VED FEILSORTERING AV AVFALL		
Ekstratømming av 140 l minirest dunk, pr. dunk	200	250
Ekstratømming av 140 l dunk, pr. dunk	280	350
Ekstratømming av 240 l dunk, pr. dunk	360	450
Ekstratømming av 360 l dunk, pr. dunk	480	600
Ekstratømming av 660 l dunk, pr. dunk	1 000	1 250
VASK AV DUNKER		
Pr. 140 l dunk	200	250
Pr. 240 l dunk	200	250
Pr. 360 l dunk	280	350
Pr. 660 l dunk	320	400
Engangsbeløp innhent/utkjøring vask av dunk	420	525
RABATTER		
Framsetting av dunkene på tømmedag(veikantdunk)	280	350
Samarbeid 2 - 9 boenheter	280	350
Samarbeid 10 - 30 boenheter	400	500
Samarbeid > 31 boenheter	540	675
NEDGRAVDE OG OVERFLATECONTAINERE		
Overflatecontainer Liten	3 405	4 256
Overflatecontainer Medium	4 266	5 333
Overflatecontainer Stor	5 740	7 175
Nedgravde løsninger (uten adgangskontroll) grunngebyr	3 735	4 669
Tillegg for adgangskontroll	400	500
Gebyr utover en boenhet pr gnr/bnr	7 200	9 000
Erstatningsnøkler til nedgravde containere pr. par	200	250
Ekstratømming nedgravde containere (utenom ordinær frekvens)	2 000	2 500
HYTTE/FRITIDSRENOVASJON		
Fritidsrenovasjon mini:		
Hytter under 30 m2, eller over 2 km luftlinje fra kjørbær sommerveg + mindre selveierleiligheter under 30 m2	751	939
Fritidsrenovasjon liten:		
Fast plasserte campingvogner/ spikertelt (mer enn 3 mnd pr år)	1 170	1 463
Fritidsrenovasjon medium:		
Selveierenhete over 30 m2 + hytter 30 - 200 m2	1 464	1 830
Fritidsrenovasjon stor:		
Selveierenheter/hytter > 30 m2 utleie	2 064	2 580
Hytter over 200 m2 bebygd grunnareal	2 064	2 580

3. *Differensieringsregelverk for husholdningsrenovasjon og hytte- og fritidsrenovasjon for 2024 vedtas i tråd med gebyrforslaget.*
4. *Forslag til priser for transport og behandling av slam i eierkommunene, til inndekning av følgende kostnader:*

	Kostnader 2023	Andel av kostnadene
SLAM		
Varekostnad inkl. behandling og transport	7 642 404	33,41 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	3 903 815	17,07 %
Lønnskostnader	5 798 768	25,35 %
Annen driftskostnad	829 563	3,63 %
Felleskostnader (administrasjon-kundesenter-informasjon)	3 146 700	13,76 %
Eiendomsforvaltning	1 000 000	4,37 %
Serviceavdeling	550 000	2,40 %
	22 871 250	100,00 %
RESULTAT	-225 000	

Det foreslås priser for 2024 som følger:

Avgifter tømning slam	Gebyr ekskl.mva	Gebyr inkl. mva
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet slamavskiller	1 655	2 069
Avgiften dekker årlig tømning av små tanker (under 4m3 tilgjengelig volum pr. boenhet) og tømning annethvert år for store tanker (opp til 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet)		
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet minirensanlegg	1 655	2 069
Avgiften dekker årlig tømning av små rensanlegg (under 4m3 tilgjengelig volum pr. boenhet) og tømning annethvert år for store rensanlegg (opp til 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet)		
Årlig avgift pr. hytte / fritidsbolig tilknyttet slamavskiller	707	884
Avgiften dekker tømning 3. hvert år		
Tømning store slamavskillere over 7 m3 tilgjengelig volum pr boenhet	735	919
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning tette tanker (helårsbolig og hytte/fritidsbolig)	424	530
Avgift etter antall m3 tømt		
Rabatt pr. boenhet pr. år	-252	-315
Rabatt for samarbeid når flere går sammen om slamavskillere/minirensanlegg under 7 m3 tilgjengelig volum pr. boenhet. Gjelder både helårsbolig og hytte/fritidsboliger		
Tilleggstjenester		
Ekstra tømning.	735	919
Avgift etter antall m3 tømt		
Hastetømning	735	919
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning av biodo/utedo	735	919
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning av mobile toalett	570	713
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning av fettavskillere	1 200	1 500
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning av brakkerigger	570	713
Avgift etter antall m3 tømt		
Tømning av slamanlegg med utfordrende adkomst, som krever tilpasset utrustning	3 000	3 750
Avgift etter antall m3 tømt		
Mindre spyleoppdrag	1 660	2 075
Avgift etter antall timer		
Timing/bomtur	1 660	2 075
Avgift etter antall timer		

PS 24/23 Retningslinjer og renovasjonsteknisk norm
Styreleder og daglig leder innledet.

INNSTILLING:

1. Framlagte forslag til retningslinjer for renovasjonsforskriften i Innherred Renovasjon IKS
2. Framlagte forslag til retningslinjer til slamforskriften i Innherred Renovasjon IKS
3. Framlagte forslag til renovasjonsteknisk norm vedtas

VEDTAK:

1. Framlagte forslag til retningslinjer for renovasjonsforskriften i Innherred Renovasjon IKS
2. Framlagte forslag til retningslinjer til slamforskriften i Innherred Renovasjon IKS
3. Framlagte forslag til renovasjonsteknisk norm vedtas

RS 3/23 Samarbeidsavtale med kommunene og oppfølging av vedtak i representantskapet i august 2023

Styreleder orienterte om arbeidet i arbeidsgruppe etablert sammen med kommunene, for å følge opp vedtak i representantskapets møte i august.

Styreleder orienterte også om at det er utarbeidet et forslag til samarbeidsavtale med kommunene, for å bedre faglig samarbeid mellom selskapet og kommunenes administrasjon.

Daglig leder orienterte om at det på neste møte vil bli avholdt faglig samling sammen med Midtre Namdal Avfallsselskap.

Levanger, 1.12.23

Jens Arne Kvello

Anita Ravlo Sand

Ole Morten Balstad

Møteleder

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 14 pages before this page

Dokumentet inneholder 14 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 14 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 14 sider før denne side

Detta dokument innehåller 14 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

27.02.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/94 - 5

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 27.02.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte vil bli opplest for godkjenning i møtet.